

SLOVÁK V AMERIKE

THE OLDEST SLOVAK NEWSPAPER IN AMERICA - ESTABLISHED IN 1889

PUBLISHED MONTHLY (USPS 498820)

ROČNÍK CXXVII, ČÍSLO 10324

MÁJ 2016

\$ 1.00

E-mail: office@slovakvamerike.com

Tel. 917-847-9298

P.O. BOX 2060, Linden, NJ 07036

Periodical Class Postage at Paterson, N.J. 07510

An American newspaper in the Slovak language - dedicated to the cultural and spiritual uplifting of Americans of Slovak origin through the American way of life

3

ÚSTAVNÍ ČINITELIA
SÚ PO OPERÁCIÁCH

4

GLOBSEC 2016
V BRATISLAVE

14

NÁRODNÉ SLÁVNOSTI
NA DEVÍNE

26

NOMINÁCIA NA MS 2016
JE UZATVORENÁ

Súboj o prezidentské kreslo

Vedúci republikánsky kandidát na amerického prezidenta miliardár Donald Trump vyzval v nedeľu 1. mája 2016 svoju stranu, aby sa zjednotila za jeho kandidatúrou - aj keď to podľa jeho slov nič nezmení na jeho nominácii, informovala tlačová agentúra AP. "Nemyslím si, že na tom záleží, ale bolo by pekné, keby sa Republikánska strana spojila," vyhlásil Trump na mítingu v meste Fort Wayne v štáte Indiana. "Jednako si myslím, že aj tak zvíťazím." Kampaň jednotlivých kandidátov sa cez víkend sústredila na Indianu. Ak v nich zvíťazí Trump, posilní si náskok a priblíži sa k získaniu republikánskej nominácie. Jeho súper

Ted Cruz a John Kasich sa naďalej nevzdávajú a dúfajú, že zabránia Trumpovi dosiahnuť nadpolovičnú väčšinu delegátov ešte pred júlovým zjazdom strany. Nový prieskum ukázal, že Trump v Indiane pred primárkami vedie s podporou 49 percent v porovnaní s 34 percentami pre Cruza a 13 percentami pre Kasicha. Na strane demokratov vedúca kandidátka Hillary Clintonová v nedeľu pre televíziu CNN povedala, že jej súper Bernie Sanders bol "prospešný", keď priviedol milióny ľudí k hlasovaniu v stranických primárkach. Podľa jej slov je však načase, aby ustúpil. "Nastane čas, keď sa musíte pozrieť na realitu," vyhlásila bývalá prvá dáma a exministerka zahraničných vecí, ktorá má veľký náskok pred senátorom za štát Vermont aj po víťazstve v štyroch z piatich štátov, kde sa konali primárky minulý utorok. Sanders však odstúpenie na tlačovej konferencii vo Washingtone odmietol.

Slovensko je 12 rokov členom EÚ

Roky členstva v Európskej únii (EÚ) dali Slovensku priestor na významný pokrok. S odstupom času možno bez preháňania povedať, že išlo o najúspešnejšie obdobie v doterajšej histórii krajiny. Povedal to vedúci Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku Dušan Chrenek pri príležitosti 12. výročia vstupu SR do EÚ. V 12. roku členstva bude Slovensko po prvý raz predsedníckou krajinou v Rade EÚ. "Bude to výzva a veľká príležitosť. Môžeme ukázať svoje schopnosti a potenciál," uviedol Chrenek. SR bude riešiť významné legislatívne návrhy. Členstvo podľa neho prinieslo Slovensku mnohé ekonomické výhody. "EÚ je najväčšou svetovou ekonomikou a už 12 rokov majú na tento trh neobmedzený prístup aj slovenské podniky. Pritom až 85 percent slovenského exportu smeruje do členských krajín EÚ," vysvetlil. Slovensko je súčasťou eurozóny, čo uľahčuje cestovanie a podnikanie, pripomenul Chrenek. V roku 2003, teda pred vstupom do EÚ, bol HDP na obyvateľa na úrovni 55 percent priemeru EÚ, dnes už dosahuje 77 percent európskeho priemeru. "Toto sa podarilo dosiahnuť aj vďaka európskym fondom, z ktorých krajina spolufinancuje až 80 percent svojich verejných

investícií," povedal. Zlepšeniu života na Slovensku prispeli podľa Chreneka aj európske financie. Zrekonštruovali sa školy, nemocnice, vytvorili sa nové vedecké parky, diaľnice, skvalitnila sa verejná doprava a vytvorili sa nové pracovné miesta pre mladých. Slovensko je vďaka členstvu v EÚ súčasťou schengenského priestoru bez hraníc, podotkol Chrenek. Podľa prieskumu Eurobarometer oceňuje voľný pohyb osôb, tovarov a služieb v rámci EÚ až 75 percent Slovákov. Slovenská republika vyčerpala ku koncu marca 2016 v rámci programového obdobia 2007-2013 približne 10,86 miliardy eur. Na nové programové obdobie 2014-2020 je vyčlenených viac ako 15,3 miliardy eur. Najbližšie roky možno z eurofondov očakávať vznik 115 kilometrov nových diaľnic a rýchlostných ciest, 300 kilometrov nových a zmodernizovaných ciest I. triedy, 110 kilometrov zmodernizovaných železničných tratí, 35 nových vlakových súprav. Tiež obnovu električkových tratí v Bratislave a Košiciach, 78 nových vozidiel MHD a vybudovanie ôsmich terminálov osobnej dopravy, zmodernizovaný verejný prístav v Bratislave a pokrytie všetkých domácností širokopásmovým pripojením s rýchlosťou minimálne 30 Mbit/s.

USA

Varovanie pred cestou do Turecka

Spojené štáty varovali svojich občanov pred teroristickými hrozbami v turistických oblastiach v Turecku, o ktorých majú "dôveryhodné náznaky". Americká ambasáda v Ankare zverejnila varovanie v utorok večer na svojej webovej stránke, informovala dnes tlačová agentúra AP. Washington stále dostáva správy, že teroristické skupiny "hľadajú možnosti, ako zaútočiť na obľúbené turistické ciele po celom Turecku", píše sa v upozornení. Turecko zasiahlo od júla šesť smrtiacich samovražedných

bombových útokov, ku ktorým sa pripísali buď kurdskí militanti, alebo boli pripísané skupiny Islamský štát (IS). Pri útoku IS na hlavnej pešej zóne v Istanbule prišli minulý mesiac o život dvaja izraelskí Američania, jeden Izraelčan a jeden Iránc. V januári zahynulo pri útoku v historickom centre mesta 12 nemeckých turistov. Americké veľvyslanectvo vyzvalo občanov USA, aby sa mali na pozore najmä "na preľudnených verejných miestach a v obľúbených turistických destináciách".

Exxon Mobil prišiel o prestížny rating

V dôsledku dlhotrvajúceho poklesu cien ropy prišiel americký ropný koncern Exxon Mobil po vyše šiestich desaťročiach o prestížny rating na úrovni AAA. Ratingová agentúra Standard & Poor's (S&P) znížila špičkový rating najväčšej ropnej firmy sveta o jeden stupeň na úroveň AA+. Informovali o tom agentúry AP a DPA. S&P uviedla, že dôvodom tohto kroku sú dlhodobé nízke ceny ropy, ktoré negatívne ovplyvňujú výsledky firmy, ako aj vyplácanie vysokých dividend akcionárom. Podľa agentúry spoločnosť Exxon Mobil skôr vyplatí dividendy akcionárom, než by ušetrila

peniaze, alebo znížila vysoký dlh. Výhľad ratingu však S&P ponechala stabilný a v najbližšom období nepredpokladá ďalšie zhoršenie ratingu. Podobne ako Exxon Mobil prišli pre nízke ceny ropy o rating AAA aj iné ropné firmy, medzi nimi Chevron. Exxon Mobil by mal koncom tohto týždňa oznámiť výsledky za 1. kvartál a podľa analytikov budú najslabšie za posledné

roky. Rating na úrovni AAA znamená, že dlhopisy firmy sú najbezpečnejšou možnou investíciou. Po kroku S&P tak trojčkový rating majú už len dve americké spoločnosti, výrobca spotrebného a zdravotníckeho tovaru Johnson & Johnson a technologický gigant Microsoft. Zníženie ratingu by však Exxon Mobil nemalo príliš poškodiť. Podľa analytikov ide pri špičkovom ratingu skôr o prestíž

spoločnosti, ktorý firma využívala ako marketingový nástroj. "Nepredpokladám, že na Exxon Mobil to bude mať nejaký vplyv," povedal Brian Youngberg, analytik zo spoločnosti Edward Jones. "Aj rating na úrovni AA+ je medzi energetickými spoločnosťami najvyšší a je vyšší než má väčšina firiem v USA," dodal. Ďalšia z veľkých ratingových agentúr Moody's Investors Service ešte vo februári uviedla, že zatiaľ firme ponecháva najvyšší rating. Zhoršila však výhľad ratingu zo stabilného na negatívny, čím naznačila, že časom môže spoločnosti rating zredukovať.

Prvýkrát za 13 rokov klesli tržby Apple

Predaj vlajkového produktu americkej technologickej firmy Apple za 2. kvartál jej súčasného obchodného roka klesol, čo sa odrazilo na tržbách, ktoré zaznamenali prvý kvartálny pokles za posledných 13 rokov. Informovali o tom agentúry AP a DPA. Spoločnosť Apple oznámila, že v 2. štvrtroku obchodného roka 2015/2016, čo znamená v období od januára do konca marca, predala 51,2 milióna iPhoneov. Medziročne to predstavuje pokles o 16 %. Navyše, slabší dopyt v zhruba rovnakom rozsahu odhaduje firma aj v súčasnom štvrtroku. Popri poklese predaja kľúčových iPhoneov sa príliš nedarilo ani ďalším produktom spoločnosti. Predaj iPadov klesol takmer o pätinu

a predaj počítačov Mac o 12 %. Firmu poškodil pokles dopytu najmä na čínskom trhu, ktorý je pre Apple po USA druhým najväčším. Výsledkom je pokles kvartálnych tržieb, prvý od roku 2003. Tržby firmy dosiahli 50,56 miliardy USD (44,79 miliardy eur), čo medziročne znamená pokles o 13 %. Klesol aj zisk, a to o viac než pätinu na 10,5 miliardy USD. Analytikov výsledky sklamaní, počítali s miernejším poklesom tržieb. Ani prognózy firmy na ďalší kvartál ich príliš neupokojili. Apple odhaduje, že tržby v 3. kvartáli 2015/2016 dosiahnu od 41 miliárd do 43 miliárd USD. To je podstatnejšie menej, než predpokladajú analytici, ktorí odhadujú, že tržby dosiahnu viac ako 47 miliárd USD.

Do Rumunska dve stíhačky z USA

Americké vzdušné sily vyslali 26. apríla 2016 do Rumunska dve stíhačky typu F-22 Raptor. Pristáli na leteckej základni neďaleko čiernomorského prístavu Konstanca na juhovýchode Rumunska. Informovala o tom agentúra AP. Podľa nej bolo vyslanie stíhačiek ukážkou sily, ktorá má odstrašiť Rusko od zásahu na Ukrajine. USA vo vyhlásení uviedli, že stíhačky majú sofistikované snímače umožňujúce pilotovi sledovať, identifikovať a zlikvidovať hrozby vo vzduchu ešte skôr, ako by ich mohol nepriateľ spozorovať. Stíhačky majú aj výraznú schopnosť útočiť na pozemné ciele. Rumunsko s 19 miliónmi obyvateľov je členom NATO od roku 2004. Veľvyslanec USA v Bukurešti Hans G.

Klemm povedal, že Spojené štáty a Rumunsko sa snažia zlepšiť "obranu Európy, obranu Severoatlantickej aliancie, zlepšiť bezpečnosť juhovýchodnej Európy... v reakcii na agresiu Ruska, ktoré za posledné dva, tri roky spôsobilo v tejto časti sveta veľkú nestabilitu". Stíhačky, ktoré prileteli do Rumunska z Británie, opustia krajinu ešte v priebehu dnešného dňa. Sú súčasťou operácie Atlantické odhodlanie (Atlantic Resolve), ktorú spustili Spojené štáty v Európe ako príspevok ku kolektívnej bezpečnosti a regionálnej stabilite v členských krajinách NATO. Ruskom podporovaní separatisti bojujú od apríla 2014 proti vládnym vojakom na východe Ukrajiny a tento konflikt si už vyžiadal najmenej 9100 mŕtvych.

SLOVÁK V AMERIKE

THE OLDEST SLOVAK NEWSPAPER IN THE U.S.A.
Founded December 21, 1889
Published monthly

MC Publishing LLC - P.O. BOX 2060, LINDEN, NJ 07036
tel. 1-917-847-9298

Tlačové správy a obrazový materiál z TASR a SITA
Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov a reklám

office@slovakvamerike.com

Publisher / Vydavateľ Milan Čuba & Jaroslav Čuba
Editor in Chief / Šéfredaktor Štefan Dlugolinský
Staff / Redakcia STUDIO D3
Advertising / Reklama Rado Drotarovský, Ivana Drotarovská
Graphic design / Grafické spracovanie Martin Dlugolinský

POSTMASTER: Send address changes to Slovak v Amerike,
P.O. BOX 2060, Linden, NJ 07036
Published monthly at Paterson, NJ entered as Periodical Class
Postage matter at the Paterson Post Office.
Address Slovak v Amerike, P.O. BOX 2060, Linden, NJ 07036.

Slovensko

Predseda Národnej rady je po operácii žalúdka

Predseda parlamentu Andrej Danko je po operácii žalúdka naďalej hospitalizovaný v Národnom onkologickom ústave v Bratislave. Na lôžkové chirurgické oddelenie by ho preložili koncom minulého týždňa. "Všetko prebieha štandardne, bez akejkoľvek zmeny," uviedla hovorkyňa ústavu Viktória Vasilenková. Lekári v pondelok (25. 4.) pre podozrivý nález odstránili Dankovi časť žalúdka. Výsledky histológie zatiaľ neoznámili, očakávajú sa do 10. dní. Podľa podpredsedu parlamentu Bélu Bugára (Most-Híd) sa Danko cíti dobre. Z nemocnice by ho mohli prepustiť v stredu 4. mája

2016, povedal Bugár. Pooperačný stav predsedu Národnej rady (NR) SR Andreja Danka už nevyžaduje monitoring životných funkcií a je už chodiacim pacientom. TASR informovala Viktória Vasilenková z tlačového referátu Národného onkologického ústavu. „Pooperačný priebeh pokračuje primerane, bez komplikácií, je už chodiaci pacient. Momentálne sa nachádza na lôžkovom oddelení Kliniky chirurgickej onkológie,“ uviedla Vasilenková. Pre podozrivý nález odstránili lekári Andrejovi Dankovi v pondelok 25. apríla 2016 časť žalúdka.

Premiéra R. Fica prepustili z nemocnice

Hospitalizácia predsedu vlády SR Roberta Fica v Národnom ústave srdcových a cievnych chorôb v Bratislave sa skončila. Pre TASR to povedala hovorkyňa NÚSCH Dobroslava Krajačičová. Fico o prepustení z ústavu informoval aj na svojom oficiálnom profile na Facebooku. Ako uviedol premiér, niekoľko dní mal možnosť zblízka sledovať prácu lekárov, zdravotných sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov na špičkovom NÚSCH. "Doslova od srdca im chcem všetkým poďakovať za to, čo urobili pre mňa a čo robia pre ostatných pacientov", napísal Fico. Prepustením z

nemocnice sa premiérova liečba nekončí. Ako dodal, "dnes / 1. mája 2016 / ma prepustili a čaká ma rehabilitácia. Ďakujem aj všetkým, ktorí mi držali palce a posielali do nemocnice kompóty". "Predseda vlády naďalej vykonáva svoju funkciu a komunikuje so svojim najbližším pracovným okolím," informovala TASR premiérova hovorkyňa Beatrice Szabóová. Ficovi operoval srdce minulý týždeň / 22. apríla / prednosta a primár kardiochirurgie Michal Hulman s tímom. O aký zákrok išlo, oficiálne nepotvrdili. Premiér bol pre zdravotné problémy hospitalizovaný od 14. apríla 2016.

ZMOS: Slovensko musí aktívne tvoriť európsky priestor

Po dvanástich rokoch členstva Slovenska v Európskej únii (EÚ) nie je témou iba bilancia pozitívneho prínosu či riešenie dilem súvisiacich s euroskeptickými náladami. Skutočnou témou musí byť využitie doterajších skúseností a získaného potenciálu, ale aj dynamické porovnávanie štátov, ich jednotlivých politík a samospráv. Pri príležitosti 12. výročia vstupu SR do EÚ to uviedol predseda Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) Michal Sýkora. Pripomenul, že ZMOS je na takúto úlohu pripravený a odhodlaný rovnako ako v minulosti, keď sa angažovalo pri plnení integračných ambícií krajiny. "Mestá a obce majú vďaka členstvu Slovenska v Európskej únii praktické skúsenosti s dosahmi európskych politík, ale aj s príležitosťami, ktoré nám ponúka európske spoločenstvo regiónov," zhod-

notil. Roky skúseností s členstvom v EÚ treba podľa šéfa ZMOS vnímať ako ponuku na vlastnú aktivitu. Domnieva sa, že ani v tomto prípade nie je pasivita cestou, ale slepou uličkou bez konkrétneho prínosu. Sýkora predpokladá, že blížiaci sa predsedníctvo Slovenska v Rade EÚ sa bude venovať aj úlohám samospráv pri formovaní moderného európskeho priestoru. "V ňom už má Slovensko a naše mestá a obce možnosť nielen bilancovať, ale hlavne príležitosť presadzovať nové trendy, vykročiť cestou príkladov dobrej praxe, podporovať úspešné medzinárodné partnerstvá a cezhraničnú spoluprácu, efektívne čerpať eurofondy, realizovať bezbariérové verejné obstarávania a rôzne aktivity, ktoré prispievajú ku kvalite života v prostredí miestnej územnej samosprávy," doplnil predseda ZMOS.

V USA začali vyrábať vrtuľníky Black Hawk pre Slovensko

V americkom Stratforde už začali vyrábať viacúčelové vrtuľníky UH-60M Black Hawk pre Ozbrojené sily SR. Oznámilo to slovenské ministerstvo obrany (MO). Šéf rezortu Peter Gajdoš uviedol, že od výrobcu, ktorým je spoločnosť Sikorsky má informácie, že výroba vrtuľníkov postupuje v súlade s plánom. "Rovnako aj výcvik pilotov a technického personálu vo výcvikových zariadeniach amerických ozbrojených síl," doplnil. Nové americké stroje nahradia súčasné Mi-17, ktorým postupne končí technická životnosť. Na Slovensko príde celkom deväť vrtuľníkov za 261 miliónov dolárov, prvé z nich majú byť dodané už tento rok. Najväčší modernizačný kontrakt v histórii Ozbro-

jených síl SR, realizovaný prostredníctvom amerického vládneho programu FMS, uzavrelo predošlé vedenie rezortu. "Ako už minister Gajdoš viackrát uviedol, má záujem o transparentné pokračovanie v začatých modernizačných projektoch," skonštatovala hovorkyňa ministerstva Danka Capáková. MO pod vedením predošlého ministra Martina Glváča rozbehlo niekoľko modernizačných projektov. Okrem obmeny vrtuľníkov rezort rokuje o prenájme nadzvukových švédskych lietadiel JAS-39 Gripen, dodávke poľských obrnených transportérov Rosomak – Scipio 8x8 či realizuje medzinárodný tender na dodávku 3D rádiolokátorov stredného dosahu.

R. KALIŇÁK: Slovensko nakúpi tri staršie letecké špeciály

Ministerstvo vnútra by v blízkej budúcnosti mohlo uzavrieť zmluvu na nákup vládnych leteckých špeciálov. Po poslednom rokovaní vlády o tom informoval minister vnútra Robert Kaliňák (Smer-SD). Potvrdil, že majú na stole konkrétnu ponuku. "Rokujeme o záverečných reakciách na túto ponuku," vysvetlil s tým, že sa v súčasnosti doťahujú detaily obchodu. O jeho podrobnostiach, vrátane ceny nových lietadiel, chce minister informovať na budúci týždeň, ešte pred uzavretím zmluvy. Šéf rezortu vnútra potvrdil informácie, ktoré v stredu /27.4./ priniesol

denník N. Slovensko podľa denníka vymení súčasné ruské stroje za tri staršie dopravné lietadlá – dva 24-ročné lietadlá Fokker 100 a zhruba 10-ročný Airbus A-319. Celková cena nákupu by sa mohla blížiť k 50 miliónom eur. Menšie Fokkery, ktoré ponúka rakúska spoločnosť Mjet by mali byť k dispozícii okamžite. Väčší Airbus by mal rezort kúpiť od švajčiarskych aerolínok Comlux, avšak až o niekoľko mesiacov. Lietadlá by sa tak mohli využívať už v druhej polovici roka počas predsedníctva Slovenska v Rade EÚ. "To, čo hovorí denník N, je zhruba ponuka, ktorú máme

dnes na stole, len nie je taká jednoduchá, ako sa to javí v článku," reagoval na tieto informácie Kaliňák. Zdôraznil, že nákup lietadiel je komplikovaná záležitosť a jeho ministerstvo sa pri rokovaní snaží znížiť celkové náklady. V letke ministerstva vnútra SR sa v súčasnosti nachádzajú dva ruské stroje Tu-154 M (hovorovo Tučko). Jedno z nich už roky stojí na ploche letiska v Bratislave a čaká na generálnu opravu. Tupolevy majú 25 a 16 rokov. Okrem nich sú k dispozícii ešte dve dopravné lietadlá Jakovlev Jak-40 ruskej výroby. Tie majú 35 a 40 rokov.

Slovensko

Globsec 2016 v Bratislave

Demokratický svet čelí po rokoch ukončenia studenej vojny novej vlne politickej propagandy a informačnej vojny. "Intenzívnej a efektívnej, ktorá dokáže manipulovať s náladami v spoločnostiach. A dokonca ochromiť politické rozhodovanie. Výsledkom je oslabenie našej bezpečnosti," uviedol vo svojom príhovore 15. apríla 2016 počas otvorenia medzinárodnej bezpečnostnej konferencie GLOBSEC v Bratislave prezident SR Andrej Kiska. Vyzval na zastavenie erózie dôvery v spoločnosti na Slovensku aj v zahraničí. Poukázal na to, že umiernenosť sa stáva symbolom slabosti a extrémizmus symbolom sily. "Radikálne politické hnutia rastú. Aj štandardní politici sa niekedy znížia alebo dokonca opakujú jazyk jednoduchých, populárnych, ale nesprávnych riešení," podčiarkol prezident. Podľa neho nemožno brať hodnoty liberálnej demokratickej spoločnosti za automaticky dané. "Naše hodnoty sú hlavným terčom propagandy, ktorá oživuje extrémizmus, xenofóbiu a nedôveru voči demokracii," upozornil s tým, že odpoveďou na šírenie dezinformácií nemôže byť mlčanie. "Bolo by chybou myslieť si, že naše hodnoty a zásady sa budú vysvetľovať

samé. Bolo by chybou, ak by sme o nich zabudli hovoriť," dodal. Rozumie aj tomu, prečo časť spoločnosti vníma so skepsou udalosti poslednej doby a výzvy, ako sú Ukrajina, utečenecká kríza, teroristické útoky, riziko grexitu a brexitu. Vyrovnáť sa s týmito problémami si žiada čas, vôľu a schopnosť robiť kompromisy. Niekedy nemáme inú možnosť, len prísť aspoň s nejakým riešením, a potom sa poučiť z vlastných chýb. Ak by sme sa úplne vzdali hľadania spoločných riešení, ak by sme prestali bojovať so skepsou, extrémizmom a nacionalizmom, mohli by sme uviaznuť v začarovanom kruhu núdzových rozhodnutí, neuvážaných plánov B, plánov C alebo plánov D," konštatoval Kiska. Podľa neho treba využiť každú príležitosť na pripomínanie nenahraditeľnej úlohy Európskej únie a NATO, jednoty a stability. "Mali by sme otvorene hovoriť o bezpečnostných výzvach, ktorým čelíme. Vysvetľovať mladšej generácii, prečo neexistuje lepšia alternatíva k slobode a demokracii. A že za žiadnych okolností nemôžeme zabudnúť na ľudskosť – bez ohľadu na prekážky, ktorým čelíme," uzavrel slovenský najvyšší ústavný činiteľ.

Situácia vo svete nie je jednoduchá. A práve medzinárodné bezpečnostné fórum Globsec je miesto, kde môžu politici, analytici a ďalší odborníci rozmýšľať nad originálnymi riešeniami súčasných kríz. Uviedol to minister zahraničných vecí SR Miroslav Lajčák pri príležitosti otvorenia podujatia Globsec. Podľa jeho slov toto podujatie môže byť inšpirujúce aj pre Slovensko, najmä v čase, keď sa chystá prebrať predsedníctvo v Rade EÚ. Minister zahraničných vecí Českej republiky Lubomír Zaorálek zdôraznil, že v súčasnej dobe si v Európe nemôžeme dovoliť neuvažovať nad bezpečnosťou. "Bezpečnosť nemôžeme považovať za samozrejmosť. Je dôležité, aby sme konali a reagovali spoločne," zdôraznil Zaorálek. Podľa jeho slov je dôležité prichádzať s originálnymi riešeniami. "Je načas byť kreatívny. Treba prinášať nové nápady a byť schopný vytvoriť niečo nové, čo nie je opakovaním minulých vecí," dodal Zaorálek. Približne 1000 hostí zo 70 krajín sveta zavítalo počas troch dní do Bratislavy, aby sa zúčastnili na 11. ročníku medzinárodného bezpečnostného fóra GLOBSEC 2016. Podujatie organizátori umiestnili na nábrežie Dunaja do Grand hotela River Park. Medzi pozvanými hosťami bolo viacero prezidentov, premiérov, ministrov obrany a zahraničných vecí, ale aj odborníkov na zahraničnú politiku a bezpečnosť.

Lubomír Zaorálek: Nemôžeme si dovoliť neuvažovať nad bezpečnosťou

Na podujatí aj Madeleine Albrightová

Bývalá šéfká americkej diplomacie Madeleine Albrightová vyjadrila dnes presvedčenie, že Spojené štáty sa musia naďalej angažovať pri riešení problémov súčasného globalizovaného sveta. Uviedla to na medzinárodnom bezpečnostnom fóre GLOBSEC, ktoré sa koná v Bratislave. "Moje celoživotné názory sú založené na tom, že sa Spojené štáty musia angažovať," povedala Albrightová, ktorá v tejto súvislosti pripomenula komplikované dejiny strednej Európy 20. storočia. Madeleine Albrightová, pôvodcom z Prahy, bola ministerkou zahraničných vecí USA v rokoch 1997-2001 v administratíve

demokratického prezidenta Billa Clintona. V rámci prebiehajúceho fóra GLOBSEC 2016 jej udelili takzvanú Českú a Slovenskú transatlantickú cenu, a to za aktívnu podporu procesu demokratizácie a budovania slobody a stability v strednej Európe. Medzi hlavnými témami bezpečnostného fóra bude otázka teroristických hrozieb v Európe. Experti budú diskutovať aj o situácii na Blízkom východe a Islamskom štáte. Ďalej to bude príprava na summit NATO vo Varšave, problém migrácie v Európe, vzťahy Ukrajiny a Ruska, ale aj referendum vo Veľkej Británii o vystúpení z EÚ. /zdroj TASR/

Venezuela skrátila pracovný týždeň na dva dni

Zamestnanci verejnej správy vo Venezuele budú pracovať iba dva dni v týždni, v pondelok a v utorok, kým krajina bojuje s energetickou krízou. Oznámil to v utorok 26. apríla 2016 prezident Nicolás Maduro s tým, že opatrenie má ušetriť nedostatkovú elektrinu a zostane v platnosti najmenej dva týždne. Hladina vody v najväčšej venezuelskej priehrade Guri, ktorá zabezpečuje 75 percent elektrickej energie, klesla v dôsledku pretrvávajúceho sucha takmer na prevádzkové minimum. Socialistická vláda Venezuely už tento mesiac predĺžila voľné víkendy o piatky pre takmer tri milióny zamestnancov verejnej správy a v pondelok nariadila pravidelné štvorhodinové odstavky elektriny po celej krajine.

Nové voľno sa podľa správy agentúry AP bude vzťahovať aj na učiteľov v školách, hoci sa zdá, že zamestnanci verejných nemocníc a štátnych supermarketov budú musieť naďalej pracovať. Zamestnanci dostanú za dni voľna zaplatené, ako keby pracovali. Niektorí využili voľné piatky a postavili sa do radov, aby pre svoje domácnosti zabezpečili základné potraviny. Iní doma sledovali televíziu a zapínali klimatizáciu, čo podľa kritikov neprineslo požadovanú úsporu energie. Venezuelu silno postihol pokles cien ropy, ktorá je jej hlavným vývozným tovarom. Ekonomika sa prepadla, krajinu sužuje hyperinflácia a veľa Venezuelčanov si nemôže kúpiť ani cukor, múku či vajcia.

V Španielsku budú predčasné voľby

Španielsky kráľ Filip VI. oznámil, že štyri mesiace po parlamentných voľbách ukončil snahu o zostavenie novej vlády. Otvoril tak cestu k predčasným voľbám, ktoré by sa mali konať koncom júna, oznámila agentúra AP. Kráľ vo svojom vyhlásení uviedol, že žiadna politická strana nemá v parlamente dostatočnú podporu na sformovanie koalícieho kabinetu. Z tohto dôvodu už ne navrhne ďalšieho kandidáta na funkciu premiéra. Panovník dospel k tomuto rozhodnutiu po dvojdnovej záverečnej fáze rokovaní s lídrami politických strán. Ústavou stanovený

limit na vytvorenie vlády po voľbách vyprší 2. mája. Keďže ho nebude možné dodržať, predčasné voľby by sa mali konať 26. júna. Parlamentné voľby v Španielsku z 20. decembra ukončili tradičný systém dvoch silných strán, keďže voliči dali hlasy aj novým politickým subjektom. Žiadna strana tak nezískala v 350-člennom parlamente väčšinu ani spojencov na zostavenie funkčnej koalícieho vlády. Prieskumy však naznačujú, že riešenie politickej krízy v Španielsku neprinesú ani nové voľby, ktoré sa zrejme skončia podobným politickým patom.

Streľbu na Kapverdoch neprežilo 11 ľudí

Jedenásť obetí na životoch si vyžiadala v utorok strelba na Kapverdoch pri západnom pobreží Afriky, kde v odľahlej oblasti útočil zrejme jeden z príslušníkov armády. Agentúra Reuters o tom informovala v noci na dnes s odvolaním sa na tamojšieho ministra vnútornej správy. Dejiskom incidentu, pri ktorom zahynuli ôsmi vojaci, dvaja španielski technici a jeden miestny civilista, bola telekomunikačná stanica pri vrchu Monte Tchota na ostrove Santiago, vzdialená približne 27 kilometrov od hlavného mesta Praia. Podľa ministra Paula Rochu sú "výrazné náznaky", že strieľal

jeden z príslušníkov armádneho tímu pôsobiaceho na tejto stanici, ktorý je nezvestný. Podľa citovaného ministra sa predpokladá, že utorňajšia masakra súvisela s osobnými motívmi a nebola útokom proti kapverdskej vláde. Doplnil, že nič nenasvedčuje ani tomu, že by mala súvislosť s pašovaním drog. Kapverdy, bývalá portugalská kolónia s 500.000 obyvateľmi, bojujú proti zločineckým skupinám, ktoré sa podieľajú na pašovaní kokaínu z Latinskej Ameriky do Európy, čo v minulosti viedlo k viacerým odvetyným streleckým útokom.

Papua - Nová Guinea nechce stredisko utečencov

Premiér Papuy-Novej Guiney Peter O'Neill 27. apríla 2016 oznámil zatvorenie strediska pre zadržiavanie utečencov a žiadateľov o azyl, ktoré zriadili austrálske úrady na území tejto krajiny. Opatrenie nasleduje po tom, ako papuánsky najvyšší súd v utorok rozhodol, že zadržiavanie ľudí v tomto stredisku je protiústavné. Premiér O'Neill v oznámení uviedol, že zariadenie na jednom z ostrovov Papuy-Novej Guiney - na ostrove Manus - zatvorí a že krajina okamžite požiadala austrálsku vládu, aby sa postarala o tamojších azylantov. Austrália posla na ostrov Manus žiadateľov o azyl v rámci svojej migračnej politiky. Papuánsky súd však dospel k záveru, že konanie Austrálie je v rozpore s

článkom tamojšej ústavy o osobnej slobode. Momentálne sa v inkriminovanom zariadení nachádza približne 850 mužov. Súдне rozhodnutie podľa agentúry AP ohrozuje austrálsku politiku odmietania žiadateľov o azyl, ktorí sa plavia k jej brehom na člnoch. Canberra totiž platí Papue-Novej Guinei a tiež ostrovnému štátu Nauru za to, že týchto ľudí obe krajiny zadržiavajú v detenčných centrách na svojich územiach. Najvyšší súd Papuy-Novej Guiney sa v utorok vyjadril, že zadržiavanie žiadateľov o azyl je porušením ich ústavného práva na osobnú slobodu, a nariadil domácej i austrálskej vláde, aby podnikli bezodkladné kroky a ukončili zadržiavanie azylantov na ostrove Manus.

Po zemetrasení opäť premávajú

Japonské vysokorýchlostné vlaky na južnom ostrove Kjúšu už začali od 27. apríla 2016 znova naplno premávať takmer dva týždne po silnom zemetrasení, ktoré si vyžiadalo ich pozastavenie. Informovala o tom tlačová agentúra DPA. Rýchlovlak, nazývaný v Japonsku šinkansen, sa vydal na cestu zo stanice Hakata v meste Fukuoka o 14.36 h miestneho času (7.26 h SELČ) po tom, ako prevádzkujúca spoločnosť JR Kyushu úspešne dokončila skúšobnú jazdu. Celú 256 kilometrov dlhú železničnú trasu z Fukuoky do mesta Kagošima zatvorili, keď zemetrasenie s magnitúdou 6,5 zasiahlo 14. apríla oblasť mesta Kumamoto - neďaleko stanice Kumamoto sa vykoľajil jeden celý prázdny vlak a poškodených bolo množstvo nadzemných tratí, uviedla prevádzku-

júca spoločnosť. Približne o 28 hodín nasledovalo v tej istej oblasti ďalšie silné zemetrasenie s magnitúdou 7,3. Pri tejto dvojici zemetrasení zahynulo najmenej 49 ľudí a jeden človek je stále nezvestný. Už skôr začali znova premávať aj vysokorýchlostné vlaky na dvoch ďalších trasách.

Informácie z EÚ

Belgická polícia urobila hrubú chybu

Bratia Brahim a Salah Abdeslamovci boli začiatkom roka 2015 pod dozorom belgickej federálnej polície v súvislosti so správami o ich radikalizácii. Protiteroristický útvar však krátko nato ich sledovanie prerušil kvôli nedostatku peňazí. O niekoľko mesiacov neskôr, 13. novembra, sa Brahim Abdeslam vyhodil do vzduchu počas teroristických útokov v Paríži, ktoré si vyžiadali 130 obetí. Útoky v Paríži mal pripraviť Salah Abdeslam, ktorého belgické úrady zadržali po štyroch mesiacoch ukrývania sa. Niekoľko dní po jeho zatknutí, 22. marca, bývalí komplici oboch bratov a ich spolubojovníci zo Sýrie, pripravili teroristické útoky v Bruseli, pri ktorých zahynulo 32 ľudí. Špeciálna komisia vyšetrojúca prácu policajtov vo svojej

dnešnej správe uviedla, že dohľad nad podozrivými bratmi bol v apríli minulého roka pozastavený kvôli nedostatku finančných prostriedkov. Informovala o tom belgická televízna stanica RTBF. Podľa zistení vyšetrovateľov bol v januári 2015 založený policajný spis na oboch bratov pre podozrenie z ich radikalizácie a možného odchodu do Sýrie. Oba boli vypočutí lokálnou políciou vo svojej domovskej štvrti Molenbeek, následne mala prípad prevziať federálna protiteroristická polícia. Tá však ich prípad neposúdila ako prioritný a založený spis zaradila do "kategórie 2" s označením "sledovať až bude dost financií". Federálna prokuratúra odporučila neprestajné sledovanie ich telefonického a elektronickej komuniká-

cie, avšak jednotlivé oddelenia polície sa sťažovali, že nemajú dostatok odborného personálu na ich každodenné sledovanie. Dňa 21. apríla, ako uviedol denník Le Soir, bol ich spis odložený ad acta. Polícia na svoju obranu tvrdí, že to bolo v období, keď bola naplno vyťažená po zásahu protiteroristického komanda, ktoré zlikvidovalo džihádistskú bunku z mesta Verviers. Išlo o džihádistov, ktorí hrozili útokmi na ciele v Bruseli. Aj napriek tomu komisia

vo svojej správe skonštatovala, že v prípade bratov Abdeslamovcov neboli vykonané všetky potrebné vyšetrovacie úkony a že nie všetky zozbierané údaje boli správne vyhodnotené.

Rakúsko ide sprísniť azylové zákony

Rakúsko sprísňuje svoje azylové zákony z obavy pred príchodom novej vlny utečencov. Očakáva sa, že parlament vo Viedni schváli veľkou väčšinou návrh, podľa ktorého Rakúsko v prípade vyhlásenia "stavu núdze" nemusí vpustiť na svoje územie prakticky žiadnych ďalších utečencov, informuje agentúra DPA. Uvedený stav by mal byť v Rakúsku vyhlásený vtedy, ak pre vysoké počty utečencov nebude viac možné zaistiť "verejný poriadok a ochranu vnútornej bezpečnosti". Žiadateľov o azyl bude v takom prípade

možné už na hraniciach odmietnuť a vrátiť do tzv. bezpečných krajín. Výnimka sa bude vzťahovať iba na utečencov, ktorí už majú v Rakúsku príbuzných alebo im hrozí vrátenie do krajiny, kde by sa mohli stať obeť mučenia či iného neľudského zaobchádzania. Prípustná dĺžka azylového konania sa však zmení zo šiestich na 15 mesiacov. Rakúsko zaznamenalo vlani rekord prijatím takmer 90.000 žiadostí o azyl. Tamojšia

vládna koalícia už dávnejšie rozhodla, že tento rok by sa do krajiny nemalo dostať viac ako 37.500 žiadateľov o azyl. Podľa DPA sa predpokladá, že núdzový stav bude vyhlasovaný na šesť mesiacov s možnosťou opakovaného predĺženia až na dva roky. Súčasťou reštriktívnej utečeneckej politiky je i očakávané obnovenie kontrol v Brennerskom priesmyku, mieste najdôležitejšieho priechodu na rakúsko-talianskej hranici. Rakúske úrady majú v priebehu dneška oznámiť prvé podrobnosti týkajúce sa tohto opatrenia.

Migranti hľadajú nové trasy, tvrdí Orbánov poradca

Je zrejmé, že migranti hľadajú nové trasy na Balkáne, ale aj z Líbye do Talianska, vyhlásil 27. apríla poradca predsedu maďarskej vlády pre vnútornú bezpečnosť György Bakondi vo vysielaní verejnoprávnej televíznej stanice M1. Podľa jeho slov je preto dôležité, aby Európa bola schopná ochrániť svoje vonkajšie hranice a aby fungoval taký systém, ktorý dokáže vyfiltrovať ľudí skutočne odkázaných na pomoc. "Návrh premiéra (Viktora) Orbána Schengen 2.0 smeruje práve k tomuto. Projekt podporujú po celej Európe, avšak existujú ľavicoví politici, ktorý ho neprijali pozitívne, ako ani iné naše doterajšie návrhy," dodal Bakondi. Cieľom desaťbodového návrhu Orbána pod názvom Schengen 2.0,

ktorý prezentoval prvýkrát 15. apríla, je reforma schengenského systému v záujme ochrany jeho vonkajších hraníc a zachovania voľného pohybu v rámci EÚ. Návrh sa podľa slov hovorca vlády Zoltána Kovácsa zaoberá otázkami od technických aspektov ochrany hraníc, rozšírenia rámcov spolupráce, ich vyjasnenia, cez určenie bezpečných krajín až po úlohy, ktoré by sa mali vykonať v krajinách, odkiaľ migranti prichádzajú. Najdôležitejším konštatovaním návrhu je, že akákoľvek účasť na riešení následkov migrácie je možná len na základe princípu dobrovoľnosti. Nie je možné spochybniť suverenitu žiadneho z členských štátov v otázke rozhodovania o prijímaní migrantov.

Belgicko vydalo na stíhanie Salaha Abdeslama

Belgické orgány vydali na stíhanie do Francúzska údajného teroristu Salaha Abdeslama, ktorý je označovaný za jedného z aktérov vlaňajších útokov v Paríži. Informovala o tom 27. apríla 2016 hovorkyňa belgickej federálnej prokuratúry, ktorú cituje agentúra Reuters. "Môžem potvrdiť, že bol vydaný," uviedla nemenovaná hovorkyňa po tom, ako Abdeslamov francúzsky právnik Frank Berton vyjadril dnes v rozhovore pre stanicu iTELE predpoklad, že k jeho vydaniu dôjde najskôr v polovici mája. Podľa Bertona, ktorého cituje agentúra AP, je tento

26-ročný francúzsky občan pripravený spolupracovať s vyšetrovateľmi. Abdeslam je považovaný za jediného živého priameho účastníka novembrových teroristických útokov v Paríži, ku ktorým sa hlási organizácia Islamský štát. Zahynulo pri nich 130 ľudí a ďalších vyše 350 utrpelo zranenia. Po parížskych útokoch Abdeslam ušiel do Belgicka, kde ho v bruselskej štvrti Molenbeek zadržali až 18. marca - po vyše štyroch mesiacoch strávených na úteku. O tom, že Abdeslam má byť vydaný do Francúzska, rozhodol belgický súd 31. marca.

Informácie z EÚ

Víza zrušia až po splnení podmienok

Zrušenie víz pre tureckých občanov, ktorí chcú cestovať v rámci EÚ sa stane skutočnosťou len vtedy, keď budú splnené všetky potrebné kritériá. Uviedla to dnes šéfka európskej diplomacie Federica Mogheriniová v rozhovore pre Radio France Inter. Vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku vyjadrila presvedčenie, že rokovania o členstve EÚ sú jediný spôsob, ako pomôcť Turecku "modernizovať štát" a "rešpektovať základné práva" vrátane slobody tlače a združovania sa. Rozhovory by tiež mali prispieť k obnoveniu mierového procesu s Kurdmi. "Pokiaľ ide o voľný pohyb, k tomu dôjde len vtedy, keď budú splnené všetky kritériá, rovnako ako to platí pre všetky krajiny, s ktorými rokujeme o voľnom pohybe ich občanov," povedala Mogheriniová ohľadom ambícií Turecka čo najskôr dosiahnuť liberalizáciu víz pre

svojich občanov pre schengenský priestor. Mogherinovej slová sú odkazom na predošlé rokovania EÚ o liberalizácii víz s Gruzínskom a Ukrajinou, ktoré takisto museli splniť veľmi prísne podmienky. Pre zrušenie vízovej povinnosti pre svojich občanov Ankara musí zaviesť a dodržiavať 72 rôznorodých kritérií: od poskytnutia záruk o bezpečnosti osobných dokladov, cez zladenie sa s vízovou politikou EÚ voči tretím krajinám až po rešpektovanie základných ľudských práv. Riaditeľka Odboru pre stratégie a všeobecné záležitosti Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre migráciu a vnútorné záležitosti Marta Cyganová minulý týždeň na pôde Európskeho parlamentu upozornila, že Turecko zatiaľ spĺňa len menej ako polovicu z požadovaných podmienok. Ankara by mala splniť všetky kritériá pre uvoľnenie vízového režimu do konca mája.

500 eurová bankovka asi končí

Podľa informácií nemeckého denníka Handelsblatt 500-eurová bankovka končí. Rada guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB) by na svojom zasadnutí 4. mája mala rozhodnúť o tom, akým spôsobom sa uskutoční jej stiahnutie z obehu, uviedol denník s odvolaním sa na zdroje z finančných kruhov. ECB sa k uvedeným informáciám nechcela vyjadriť. Informovala o tom agentúra DPA. Podľa Handelsblattu má Rada guvernérov niekoľko možností. Všetky scenáre však predpokladajú že 500-eurovú bankovku bude kedykoľvek možné vymeniť v centrálnej banke. Bankovkou sa tiež zatiaľ bude dať normálne platiť. Scenáre sa líšia len v tom, ako rýchlo banka zorganizuje

výmenu bankovky. Šéf ECB Mario Draghi poukázal na to, že 500-eurová bankovka sa často využíva na kriminálne účely. "Je nástrojom pre nezákonné aktivity." V marci bolo v obehu 594 miliónov 500-eurových bankoviek, čo je len 3,2 % z takmer 18,6 milióna všetkých eurových bankoviek s rozličnými nominálnymi hodnotami. Na 500-eurové bankovky však pripadá s 297 miliardami eur 27,8 % hodnoty všetkých eurových bankoviek. Najčastejšou eurovou bankovkou je 50-ka, z ktorej je v obehu 8,4 miliardy kusov (45 %) v celkovej hodnote 418 miliárd eur (39 %). Najmenej používanou bankovkou je 200-eurová, z ktorej je v obehu len 209 miliónov kusov (1,1 %).

Výrobok z Levíc bude chránený

Európska komisia (EK) schválila 26. apríla 2016 pridanie nového potravinárskeho produktu zo Slovenska do európskeho registra chránených zemepisných označení (CHZO). Ide o Levický slad, pivovarský jačmenný slad svetlého pizenského typu. Komisia pripomenula, že Levický slad je jačmenný slad pizenského typu, určený predovšetkým pre výrobu piva. Pri tradičnom varení piva Levický slad zohráva úlohu pri dosahovaní požadovanej farby a chuti. Podľa stanoviska EK ide už o desiaty slovenský výrobok, ktorý v EÚ získa chránené zemepisné označenie. Pridaný bude do zoznamu viac ako 1330 chránených európskych produktov.

Levický slad sa pripravuje z vyšľachtených, certifikovaných odrôd sladovníckeho dvojradového jačmeňa, ktoré sa pestujú vo vymedzenej zemepisnej oblasti. V zrnách jačmeňa sa po namočení a klíčení za primeranej teploty aktivujú a vytvoria špecifické sladové enzýmy schopné štiepiť polysacharidy obsiahnuté v zrnách jačmeňa za vzniku nízkomolekulárných, jednoduchých, vo vode rozpustných sacharidov, ktoré sa dajú kvasinkami skvasiť na etylalkohol. Výroba tohto sladu si vyžaduje zdravé, dobre vyvinuté a vyzreté zrná svetložltej až žltej farby s jemnou a jemne vráskavou pleťou bez cudzieho zápachu.

Gruzínsko mieni pokračovať v smerovaní do EÚ

Gruzínsky premiér Giorgi Kvirikašvili 25. apríla 2016 uviedol, že Gruzínsko bude pokračovať v prozápadnom smerovaní, pričom sľúbil, že októbrové parlamentné voľby budú slobodné a spravodlivé. V rozhovore pre agentúru AP Kvirikašvili povedal, že budúcnosť Gruzínska je spojená s Európskou úniou a NATO. "Gruzínsky ľud prejavuje jednoznačnú vôľu... byť prozápadný a proeurópsky," uviedol Kvirikašvili, ktorý sa v pondelok vo Washingtone stretol s americkým viceprezidentom Joeom Bidenom a ďalšími predstaviteľmi administratívy prezidenta Baracka Obamu. "Neznamená to, že sa nepotrebuje pokúsiť o normalizáciu vzťahov s Ruskom, ktoré je naším susedom, avšak nie za cenu územnej celistvosti Gruzínska či možnosti robiť suverénne rozhodnutia. A suverén-

nym rozhodnutím gruzínskeho ľudu je byť proeurópsky," povedal Kvirikašvili na margo vzťahov s Ruskom. V roku 2008 viedlo Gruzínsko s Ruskom päť dní trvajúcu vojnu, ktorá sa skončila vyhlásením nezávislosti Južného Osetska a Abcházska. Tú však uznali iba Rusko, Nikaragua, Venezuela a Nauru. Ostatné krajiny považujú Južné Osetsko a Abcházsko za súčasť Gruzínska. Kvirikašvili je podľa agentúry AP spojencom miliardára a expremiéra Bidzina Ivanišviliho, ktorého koalícia Gruzínsky sen porazila vo voľbách v roku 2012 stúpcov bývalého prezidenta Michaila Saakašviliho. Kvirikašvili sa stal premiérom vlani koncom decembra, keď jeho predchodca Irakli Garibašvili, neočakávane podal demisiu bez toho, aby svoje rozhodnutie zdôvodnil.

Kultúra

Myšlienka založenia národnej knižnice vznikla v 19. storočí

Slovenskú národnú knižnicu (SNK) v Martine založili pred 75 rokmi 1. mája 1941. K nositeľom myšlienky založenia národnej knižnice na Slovensku patrili už od roku 1820 Michal Rešetka a neskôr Martin Hamuljak. SNK je pamäťou Slovenska a Slovákov, je depozitom skvostov národnej kultúry a zároveň modernou inštitúciou, ktorá napomáha celoživotnému vzdelávaniu verejnosti.

Hlaholské listy hlohovské z konca 13. storočia

Slovenská národná knižnica je založená na tradíciách spolkových, cirkevných, šľachtických a školských knižníc, ktoré sa stali jej súčasťou. Medzi nimi má osobitné miesto a význam prvá rozsiahla čisto slovenská knižnica, ktorú buďoval od roku 1820 Michal Rešetka, ako aj zbierka, ktorú daroval Matici slovenskej Martin Hamuljak. Organizátor národného kultúrneho života si bol vedomý, že Slováci nemajú centrálnu kultúrnu inštitúciu muzeálneho či knižničného typu. Preto sa rozhodol venovať takmer 3000 zväzkov kníh, rukopisov, obrazov a rytín katolíckemu gymnáziu v Banskej Bystrici s podmienkou, že ak vznikne celonárodná ustanovizeň, jeho zbierka sa odovzdá do jej vlastníctva. Toto želanie zberateľa sa zrealizovalo v plnom rozsahu založením Matice slovenskej roku 1863. Sídlna budova SNK bola ako jedna z dominant mesta Martin postavená v rokoch 1964 až 1975. Zákonom o knižniciach z roku 2000 sa definitívne zavŕšil dvestoročný proces formovania a realizácie myšlienky Slovenskej národnej knižnice, ktorá od 1. júla 2000 spravuje,

ochraňuje a sprístupňuje okolo 5 miliónov dokumentov zahŕňajúcich knižničné jednotky, rukopisy, obrazové a biografické materiály, tisíce muzeálnych jednotiek i niekoľko zaujímavých a unikátnych kúskov. Medzi najvzácnejšie pergameny uchovávané v SNK patrí napríklad antifonár z druhej polovice 12. storočia, Hlaholské listy hlohovské z konca 13. storočia, Illuminovaný dvojlist zo 14. storočia alebo stredoveký latinský kódex z 15. storočia, nazývaný "hodinky" a obsahujúci 164 pergamenových listov umiestnených v luxusnej celokovovej väzbe s plastickou výzdobou. Obsahuje časť rímskeho breviára, cirkevný ročný kalendár a žalmy.

V depozite je aj množstvo vzácných originálnych dokumentov

V knižnici sa nachádza množstvo vzácných dokumentov a originálov, zreštaurovaných pergamenov, listín, fragmentov kódexov, náboženských a biblických, ale aj svetenských filozofických textov. Sú písané hlaholiku, latinsky, nemecky, ale aj slovensky, hebrejsky, maďarsky či česky. Pôvodne bola väčšina pergamenov súčasťou kláštorných knižníc a do zbierok archívu knižnice sa dostali v 50. rokoch minulého storočia v čase násilného zatvárania kláštorov na území Slovenska. SNK vlastní najväčšiu kolekciu tlačív zo 16. storočia spomedzi knižníc nielen na Slovensku, ale aj v strednej Európe, s takmer 9000 knihami. Okrem toho má 623 inkunábul - prvotlačí pochádzajúcich ešte z konca

Budova Slovenskej národnej knižnice v Martine

15. storočia. V archívoch knižnice je k dispozícii päť kusov českého prekladu Koránu (kniha islamu). Disponuje tiež ruským prekladom Koránu a 74-stranovým slovenským výkladovým slovníkom ku Koránu. Zaujímavým exemplárom je rusko-slovenský slovník, ktorý vlastnil Samuel Chalupka a mnoho ďalších knižných rarít, napríklad knižné miniatúry, z ktorých najmenšia je kniha s rozmermi necelých dvoch centimetrov. V máji 2008 si v SNK svetoznámy učiteľ jogy Paramhans Svámi Mahéšvaránanda prezrel originál listu Mahátmá Gándhího z roku 1910, v ktorom ďakuje osobnému lekárovi ruského spisovateľa Leva Nikolajeviča Tolstého, Dušanovi Makovic-

kému za sprostredkovanie Tolstého názorov na pasívnu rezistenciu. Slovenská národná knižnica ako vrcholná

knižničná ustanovizeň Slovákov je dnes súčasťou siete národných knižníc Európy (CENL) i sveta (IFLA).

Literárny fond prvý raz udelil Cenu Romana Kaliského

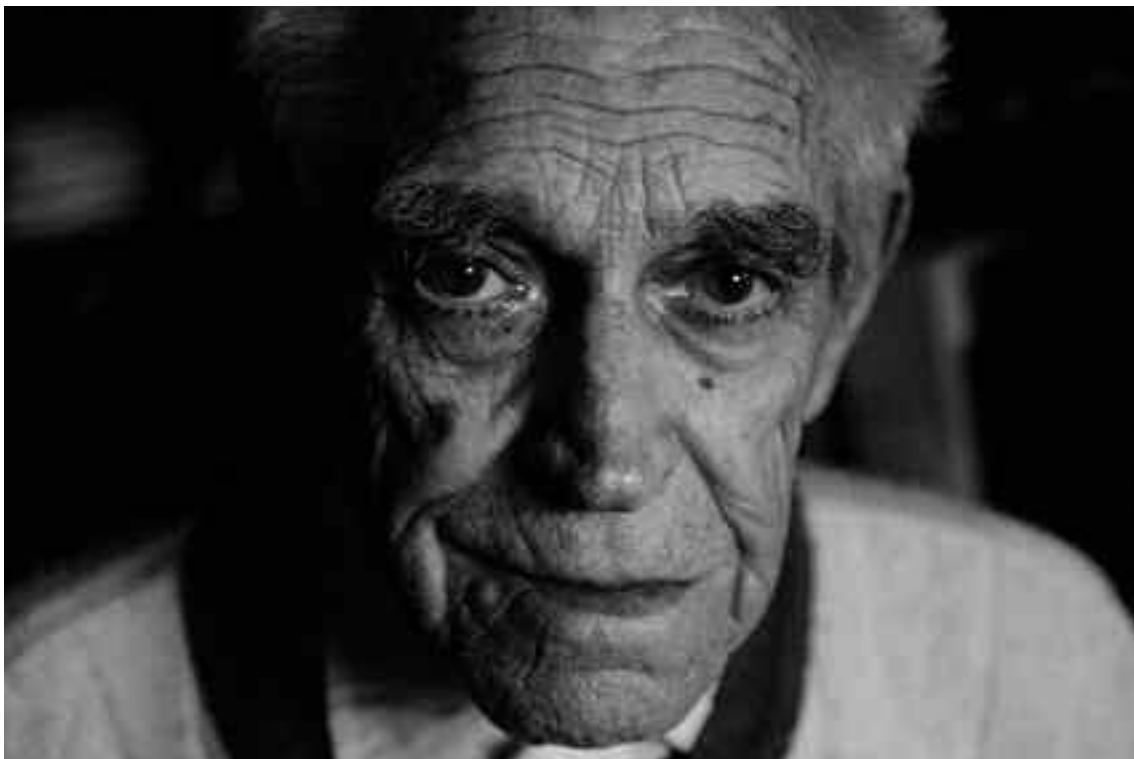

Literárny fond v Bratislave na slávnostnom odovzdávaní cien a prémie za novinársku tvorbu v roku 2015 začal novú tradíciu. Po prvý raz udelil Cenu Romana Kaliského za prínos v oblasti žurnalistiky. Cenu udeľuje výbor Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu v snahe oceniť osobnosti slovenskej žurnalistiky. "Roman Kaliský bol nielen veľmi zaujímavý človek, ale bol aj novinár, publicista, ktorý si túto poctu zaslúži," uviedol pre TASR riaditeľ LF Ladislav Serdahely. "Bol aj činovníkom v LF, dlhé roky pôsobil na poste predsedu sekcie pre žurnalistiku a zaslúžil sa o mnohé veci v tomto výbore, dbal o to, aby podpory, ktoré udeľuje, boli udeľované spravodlivo a objektívne," zdôraznil na margo ocenenia, ktoré nesie meno známeho slovenského spisovateľa, dramatika, publicistu i politika. Historicky prvým laureátom Ceny Romana Kaliského sa stal Pavel Branko. Filmový kritik a publicista, prekladateľ, teoretik dokumentárneho filmu, historik

a novinár, ktorý sa práve dnes dožíva 95 rokov. Ocenenie si však osobne zo zdravotných dôvodov neprevzal. Významná osobnosť modernej slovenskej kultúry a autor viacerých publikácií z oblasti slovenskej kinematografie Cenu Romana Kaliského získal za "tvorbu na vysokej profesionálnej úrovni, dodržiavanie etických pravidiel, ale aj osobnú statočnosť, mimoriadny kultúrny prehľad a obrovský záber v novinárskej a literárnej činnosti".

Kto je Pavel Branko ?

Narodil sa v talianskom Terste v roku 1921. Bol politickým väzňom počas Slovenského štátu, po vojne bol prekladateľom na voľnej nohe, písal do periodík Pravda, Práca, Náš film, Kultúrny život, Slovenské pohľady, Smena a iné. Bol redaktorom časopisu Film a divadlo, medzi rokmi 1968 až 1970 viedol aj scenáristicko-dramaturgický kurz na VŠMU. V rokoch 1972 - 1978 bol na čiernej listine ako prekladateľ, neskôr až do roku 1989 aj ako publicista. Získal viacero významných ocenení - Zlatú kameru na Artfilme, Slnko v sieti za celoživotné dielo, Cenu ministra kultúry, Cenu slovenských filmových novinárov a iné. Je autorom publikácií Proti prúdu (2011),

Pavel Branko

Úklady jazyka (2014) a Úskalia a slasti jazyka (2015)

Do súťaže sa zapojili takmer všetky relevantné média

Tri výročné ceny a vyše 30 prémie za novinársku tvorbu v roku 2015 v Bratislave udelil Literárny fond 27. apríla 2016. Do súťaže o jeho Výročnú cenu, ktorú vyhlasuje Výbor Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu, sa prihlásilo

112 súťažiacich s 227 príspevkami z oblasti spravodajstva, publicistiky a novinárskej fotografie. O udelení cien rozhodla porota v zložení Ferdinand Tisovič (predseda), Fedor Bartko, Štefan Dlugolinský, Vladimír Dobrovič, Klára Grosmanová, Gabriela Horečná, Marcela Košťálová, Ivan Podstupka, Kveta Škvarková a Marta Žilková. Podľa predsedu poroty, si súťaž udržiava vysokú kvalitatívnu

úroveň. "Pravda, nemožno to povedať paušálne, pretože autori na zvolené témy reagujú individuálne podľa svojich schopností a vedomostí. V súťaži za rok 2015 dominovali autori z rozhlasu, preto sa im ušlo aj najviac ocenení," konštatoval Tisovič a nevyhol sa ani sklamaniam. "Napriek kvalite príspevkov porota našla málo špičkových článkov, čo sa prejavilo nižším počtom nominácií na najvyššie ocenenia."

Zlatá medaila J. Palárika pre Medzibrodské kočovné divadlo

Zlatú medailu Jána Palárika a finančnú cenu obce Raková získalo na 49. ročníku národnej súťažnej prehliadky ochotníckych divadelných súborov s inscenáciami pôvodnej slovenskej dramatickej tvorby Palárikova Raková Medzibrodské kočovné divadlo Medzibrod za inscenáciu hry Kamila Žišku Páračky u babky Justíny. Striebornú medailu J. Palárika a finančnú cenu mesta Čadca udelila festivalová porota podľa riaditeľky Kysuckého kultúrneho strediska (KKS) v Čadci Silvie Petrekovej Divadelnému súboru D-Efekt Dubové za inscenáciu hry Pavla Emanuela Dobšinského Múdry Maťko a blázni. Bronzovú medailu J. Palárika a finančnú cenu KKS v Čadci získalo Záhorácke divadlo Senica za inscenáciu hry Jozefa Mokoša Vjerná Nevjera. Za stvárnenie postavy Viktora v inscenácii Ladislava Hrubého Biele deti získal Michal Pavlík striebornú medailu J. Palárika a finančnú cenu obce Raková. Petrovi Švábikovi udelili striebornú medailu J. Palárika a finančnú cenu KKS v Čadci za stvárnenie postavy Jožka Púčika v inscenácii Ivana Stodolu Jožko Púčik a jeho kariérny rast. Striebornú medailu J. Palárika a finančnú cenu mesta Čadca získala Paulína Dittrychová za stvárnenie postavy Violy v inscenácii Anny Mišurovej a kolektívu Bahno. Cenu Kysuckej kultúrnej nadácie Bratislava na

návrh poroty mladého diváka získal Divadelný súbor D-Efekt Dubové za inscenáciu hry Pavla Emanuela Dobšinského Múdry Maťko a blázni. Diplom a striebornú medailu J. Palárika udelilo KKS v Čadci Slovenskému divadlu VHV pri Slovenskom kultúrno-umeleckom spolku hrdinu Janka Čmelíka Stará Pazova (Srbsko) za pohostinné predstavenie Mila Urbana Živý bič. Na 49. ročník sa podľa Petrekovej prihlásilo 23 súborov s 24 divadelnými hrami a porota vybrala do súťažnej časti šesť súborov. "Pohostinne sa predstavili nielen divadelné súbory zo Slovenska, ale aj naši krajanovia, s ktorými v rámci memoranda o spolupráci udržujeme už 12 rokov veľmi úzku spoluprácu. Na Palárikovu Rakovú recipročne prichádzajú víťazi divadelného festivalu Dida Pivnica a opačne. V tomto roku sme tu privítali divadelný súbor zo Starej Pazovy," povedala Petreková. Vyhlasovateľmi a hlavnými organizátormi 49. ročníka národnej súťažnej prehliadky ochotníckych divadelných súborov s inscenáciami pôvodnej slovenskej dramatickej tvorby Palárikova Raková sú KKS v Čadci, Žilinský samosprávny kraj (ŽSK), obec Raková a mesto Čadca. Prehliadku realizujú s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Fondu na podporu umenia a ŽSK.

USA

Okrúhle výročie vzniku súboru LIMBORA

Folklórny súbor bol založený v roku 1966 pod názvom New York City Slovak Folk Dancers ako samostatná organizácia s tanečnou, hudobnou a speváckou skupinou s cieľom pestovať a prezentovať slovenské ľudové tanečné a hudobné umenie. Názov FS Limbora začali používať až v roku 1971. Motiváciou na zvyšovanie umeleckej úrovne bolo pre súbor nadviazanie kontaktov so SLUK-om počas ich turné v USA v roku 1970. V roku 1976 nadviazali kontakty aj so súborom Lúčnica, s ktorým vystúpili v spoločnom programe v New Yorku. V roku 1974 sa Limbora stala prvým slovenským ľudovým súborom z USA, ktorý Matica

slovenská pozvala vystupovať a študovať ľudový tanec na Slovensku. Pozvanie sa zopakovalo v roku 1977. Pri oboch návštevách súbor vystupoval na FSP v Detve. V roku 1979 účinkoval na Folklórnom festivale vo Východnej. Folklórny súbor Limbora je svojpomocná nezisková organizácia. Pomoc v podobe choreografií tancov dostávali v minulosti aj zo Slovenska prostredníctvom Ústavu pre zahraničných Slovákov a MS. So súborom choreograficky spolupracovali choreografi Štefan Nosál, Pavel Bútor a Jaroslav Ševčík. Súbor pôsobí v centre Manhattanu. Jeho členmi sú mladí ľudia z New Yorku a jeho okolia, ktorí majú slovenské korene, ale

aj mladí ľudia s neslovenským pôvodom. V repertoári majú tance z celého Slovenska od Zemplína až po Myjavu. Limbora už 50. rokov vystupuje nielen v USA, ale aj v Kanade a iných štátoch. Zúčastňuje sa aj viacerých súťaží.

35. rokov Folklórneho súboru LÚČINA z Clevelandu

Súbor vznikol v auguste 1981 ako nezávislá, nezisková organizácia s cieľom na pestovanie a prezentovanie slovenského folklóru v oblasti tanca, spevu a hudby. Členmi boli a sú prevažne potomkovia slovenských prisťahovalcov. Repertoár je zložený z tancov regiónov Šariš, Zemplín, Orava, Abov a Liptov. Súbor má ročne okolo 25 vystúpení a svoj program nacvičujú v hale Kostola sv. Cyrila a Metoda v Lakewood. Vystupuje v mnohých programoch na medzinárodných festivaloch, cirkevných slávnostiach, podujatiach amerických Slovákov, charitatívnych podujatiach, svadbách a súkromných party. Od roku 1996 pravidelne organizuje v Clevelande prehliadku troch slovenských súborov z USA a Kanady s názvom Tri Concert a organizačne sa podieľajú na kultúrnych podujatiach clevelandských Slovákov. V roku 1990 vystúpili na festivaloch vo Východnej a Detve, v roku 1992 na Svetovom festivale slovenskej mládeže v Martine, v roku 1997 vystupovali v mestách na južného Slovenska, v roku 1999 v mestách západného Slovenska a v Detve, vystupovali aj na Dňoch zahraničných Slovákov a v roku 2008 tiež na FSP v Detve. Vedúcou je Nadežda Oros, umeleckým vedúcim je Štefan Nad'.

SLOVENSKO - AMERICKÉ KULTÚRNE STREDISKO
uvádza

3. ročník
Prehliadky slovenského folklóru
V programe vystúpia:

SLOVENSKÁ ŠKOLA pri Kostole Sv. Jána/Sv. Františky, NY
LIMBORÁČIK a HLAS, NY
DOMOVINKA, NJ
PAJTÁŠI, NY
LIMBORA, NY
ANDREW PULVER, NJ
SLOVENSKÉ CENTRUM DETÍ LIPKA, NJ

15. mája o 13:00 hod.
v telocvični

The United Parish of St. John Nepomucene, Martyr - St. Frances X. Cabrini
411 East 66th Street
New York, NY 10065

Slovenská omša so začiatkom o 10:30 hod.

VSTUPNÉ: \$5 pre dospelých
ZADARMO pre členov S-AKS
ZADARMO pre deti a mládež do 16 rokov
Možnosť zakúpiť si slovenský obed
od 11:30 do 12:45 hod. (farská hala)

Viac informácií na:
www.SlovakAmericanCC.org

Z nášho života

Slovenská liga informuje

Slovenský ústav v Clevelande opustili dve významné osobnosti

V priebehu dvoch týždňov Slovenský ústav v Clevelande prišiel o dvoch kľúčových pracovníkov – riaditeľa Andreja F. Hudaka a jeho asistenta Jozefa J. Hornacka. V práci sa dobre dopĺňali. A. Hudák dobre poznal slovenský život v Amerike a v rôznych inštitúciách na spolkoch zastával významné funkcie. Jeho spolupracovník Jozef Hornack bol známym odborníkom v genealógii a v archivárstve.

Slovenský ústav spravuje Rehola slovenských benediktínov v Clevelande a mieni ho udržiavať aj v budúcnosti. Ústav založil v roku 1952 vtedajší opät Slovenských benediktínov a popredný americko-slovenský činiteľ Teodor Kojiš, O.S.B. v spolupráci so Slovenskou ligou v Amerike, ktorá darovala na jeho zriadenie 5000 dolárov. Prvým riaditeľom bol slovenský historik Dr. František Hrušovský a po jeho smrti v roku 1956 sa stal riaditeľom spisovateľ Konštantín Čulen. Ten sa v r. 1960 presťahoval do New Yorku a riaditeľom sa stal o. Andrej Pier, O.S.B., ktorý ho viedol až do r. 2003, kedy

prevzal vedenie Ústavu ako riaditeľ Andrej F. Hudak.

Andrej F. Hudak

Významný národný činiteľ v americkoslovenskom živote, Andrej F. Hudak ukončil svoju životnú púť 1. apríla 2016 po dlhšej chorobe. Narodil sa vo východoslovenskej obci Kečetrovské Pekľany 22. augusta 1928. Do Spojených štátov emigroval v roku 1947 a usadil

sa v Clevelande, kde sa hneď po príchode stal aktívnym členom a funkcionárom viacerých slovenských spolkov. Bol spoluzakladateľom Sloven-

ského dramatického klubu a mnoho rokov aj predsedom aktívneho združenia Slovak Civic Club i tiež významným aktivistom v Slovenskej lige v Amerike, kde zastával dlhšie obdobie funkciu predsedu Clevelandského okresu. Dve volebné obdobia bol aj členom Výkonného výboru Slovenskej ligy a tiež zakladateľom zborov Slovenskej ligy v Parma a Strongsville, Ohio. V polovici sedemdesiatych rokov si založil cestovnú kanceláriu Adventure Travel International, ktorá mala pobočky aj v Bratislave a Košiciach. V roku 1982 sa stal predsedom Slovenskej záhrady na Floride. Túto slovenskú inštitúciu viedol 14 rokov. Založil v nej knižnicu a múzeum a organizoval mnohé spoločenské i kultúrne aktivity. V roku 2003 mu opät Slovenských benediktínov ponúkol funkciu riaditeľa Slovenského ústavu. Túto funkciu vykonával až do konca roka 2015, kedy sa zo zdravotných dôvodov sťahol z verejného života. V Andrejovi Hudákovi stráca slovenská Amerika oddaného národovca a organizátora slovenského

života, hlavne v Clevelande a na okolí. R.I.P.

Joseph J. Hornack

Zatiaľ čo Andrej Hudak bol hlavne organizátorom v Slovenskom ústave v Clevelande a jeho propagátorom, Jozef Hornack bol posledných desať rokov jeho dušou. Poznal modernejšie spôsoby kategorizovania, vytvárania mikrofilmov ako aj uskladňovania dokumentov i rôznych archíválií. S riaditeľom Hudákom si dobre rozumeli a v práci sa dopĺňovali. Pre Slovenský Ústav a slovenskú verejnosť v Amerike ide o veľkú stratu. Obaja vážne ochoreli koncom roka 2015. J. Hornack sa na začiatku roka 2016 podrobil operácii srdca. Aj keď boli náznaky, že operácia bola úspešná, 15. marca 2016 zomrel pokojne doma vo veku 82 rokov. J. Hornack sa narodil v Clevelande 5. novembra 1933. Jeho rodičia pochádzali z východného Slovenska. Po celý život býval v Clevelande a v jeho okolí. Bol graduantom Benedictine High School a členom viacerých slovenských združení v Clevelande a okolia

i aktívnym členom Slovenskej ligy, s ktorou spolupracoval najmä v hľadaní, uskladňovaní a kategorizovaní archíválií. Bol tiež spoluzakladateľom združenia Sesterských miest Bratislava – Cleveland. Jeho záľubou bola genealógia. V tomto odbore patril medzi najlepších slovenských odborníkov v Amerike. Venoval sa aj archivárstvu, čo úspešne využil v Slovenskom ústave. V poslednom roku života, keď sa zdravotný stav A. Hudáka postupne zhoršoval, Jozef Hornack hol úradujúcim riaditeľom Slovenského ústavu. Nakoniec podľahol aj on neúprosnej chorobe. R.I.P.

V poradí 39. Slovenský festival v New Jersey 2. októbra v Mercer County Park

Výbor Festivalu slovenského dedičstva v New Jersey oznamuje, že tohoročný festival sa po prvý raz nebude konať v PNC Arts Center, ale v Mercer County parku v obvode mesta West Windsor, N.J.. Výbor festivalu vybral tento park ako najvhodnejšie miesto na konanie ďalších festivalov po tom, čo vedenie nadácie, ktorá spravuje PNC Arts Center oznámilo, že sa už v tomto centre nemôžu konať etnické alebo iné festivaly. Mercer County park je dobre vybavený na konanie festivalov. Má vhodné javisko, oplotené priestory pre festival a v prípade potreby aj hokejovú arénu. V blízkosti parku žijú početné slovenské komunity. 39. Festival slovenského dedičstva sa bude konať v nedeľu 2. októbra 2016. Výbor festivalu bude slovenskú verejnosť priebežne informovať o programe, cestovných inštrukciách a pod.

WPSCA poskytne štipendium na jazykový kurz v Bratislave

Western Pennsylvania Slovak Cultural Association (Slovenská kultúrna spoločnosť v západnej Pennsylvánii) poskytne štipendium v sume 2500 dolárov americko-slovenskému univerzitnému študentovi na letný kurz slovenského jazyka, ktorý vedie Univerzita Komenského v Bratislave. Kurz sa koná v auguste. Bližšie informácie poskytnete:

Jozef Senko, tel. č. 412-956-6000

Májová disco zábava v New Yorku

182. zbor Slovenského katolíckeho sokola pri farnosti Svätého Jána Nepomuckého (411 East 66th Street a 1st Avenue) usporiada Májovú disco zábavu v sobotu 14. mája o 7.00 hodine večer. Vstupné je \$40.00 v predpredaji a \$50.00 pri vstupe do priestoru. V cene je započítaná bohatá slovenská večera (hovädzia polievka, držková polievka, bravčové a kuracie mäso, ryža, zemiaky, šalát, káva a koláč) a aperitív. Počas večera budú na predaj

alkoholické a nealkoholické nápoje a losovaná tombola. Do tanca a na počúvanie náladu obveselí DJ "R" z Bratislavy. Bližšie informácie o podujatí a rezervácie vstupeniek si záujemcovia môžu urobiť u nasledovných:

Jozef Bodo,
tel. č. 917-748-5384

Mária Božeková
tel. č. 347-612-1934 a

Anna Korčáková
tel. č. 201-670-8162

Popoludnie slovenského folklóru v NYC

Slovensko-americké kultúrne stredisko usporiada v hale Kostola sv. Jána Nepomuckého popoludnie slovenského folklóru, hudby a tanca v nedeľu 15. mája o 1.00 hodine poobede. V programe sa predstavujú detské súbory z New Yorku a New Jersey a 14-ročný operný spevák slovenského pôvodu Andrew Pulver, ktorý už vystúpil aj v Metropolitan

Opera House. Vstupné je \$5.00 za dospelých, deti majú vstup bezplatný. Vstupenky sa dajú zakúpiť pri vchode. Počas popoludnia bude na predaj občerstvenie.

Májová zábava v Cliftone, NJ

Slovenský spolok Domovina usporiada Májovú "Košárovú" zábavu, ktorá sa uskutoční 21. mája o 7.00 hodine večer v hale Kostola sv. Cyrila a Metoda, 235 Ackerman Ave. v Cliftone, NJ. Vstupné je \$20.00 pre dospelých nad 18 rokov. Mládež a deti majú vstup zdarma. Do tanca bude hrať skupina RELAX. Občerstvenie a nápoje si každý donesie podľa vlastnej chuti v košíku. V cene je započítaná skvelá hudba, výborná zábava, káva a čaj.

Rezervácie lístkov:

Gusta - tel. č. (646) 321-1424
Tina - tel. č. (201) 757-8481
Ad'a - tel. č. (973) 747-5387

Ekonomika

Výdavky a príjmy spotrebiteľov v USA vzrástli

Spotrebiteľské výdavky v USA sa v marci mierne zvýšili, už štvrtý mesiac po sebe, ale menej, ako vo februári. Prispel k tomu aj rast príjmov domácností. Výdavky spotrebiteľov sú kľúčovým ukazovateľom vývoja americkej ekonomiky, keďže v USA na ne pripadá až 70 % ekonomickej aktivity. Informovali o tom agentúry AP a RTTNews. Podľa údajov amerického ministerstva obchodu spotrebiteľské výdavky v USA v marci stúpili o 0,1 % po februárovom zvýšení o 0,2 %. Američania minulý mesiac utratili viac peňazí najmä za tovar krátkodobej spotreby, napríklad za oblečenie, zatiaľ čo nákupy drahších položiek ako sú autá a ďalšie produkty dlhodobej spotreby klesli. Slabé spotrebiteľské výdavky zohrali veľkú úlohu pri spomalení americkej ekonomiky v 1. kvartáli 2016. Medziročné tempo jej rastu totiž v prvých troch mesiacoch roka kleslo na 0,5 % z 1,4 % v predchádzajúcom štvrtroku a dosiahlo najnižšiu úroveň za dva roky. Ministerstvo zverejnilo aj údaje o vývoji osobných príjmov Američanov, ktoré sa v marci zvýšili o

0,4 % po revidovanom 0,1-% náraste vo februári. Analytici však očakávali, že tempo rastu marcových príjmov sa zrýchli na 0,3 % z pôvodných 0,2 % pri predbežnom odhade. Americkým spotrebiteľom sa tento mesiac zhoršila nálada a ich dôvera v ekonomiku klesla viac, ako naznačoval rýchly odhad v polovici apríla. Dosiahla pritom najnižšiu úroveň za

sedem mesiacov. To odráža obavy domácností zo slabšieho rastu najväčšej svetovej ekonomiky. Informovali o tom agentúry AP a RTTNews. Zo spresnených výsledkov prieskumu University of Michigan vyplýva, že aprílový index spotrebiteľskej dôvery v USA klesol na 89 z 91 bodov v marci, a nie na 89,7 bodu, ako naznačoval rýchly odhad v polovici apríla. Táto revízia smerom nadol prekvapila analytikov, ktorí očakávali, že spresnenie odhalí miernejší pokles indexu, na 90,4 bodu. Jeho aprílová hodnota je tak najnižšia od septembra 2015, keď dosiahol 87,2 bodu. Prieskum tiež ukázal, že v apríli výrazne klesli najmä očakávania spotrebiteľov, a to na 77,7 bodu z marcových 81,5 bodu. Na druhej strane, čiastkový index aktuálnych podmienok v ekonomike stúpil na 106,7 bodu zo 105,6 bodu v predchádzajúcom mesiaci. Index spotrebiteľskej dôvery v USA analytici pozorne sledujú, pretože signalizuje, ako sa budú vyvíjať výdavky spotrebiteľov, ktoré sa na ekonomike Spojených štátov podieľajú zhruba 70 %.

V Rakúsku od 1. mája zvýšili daň z prenocoania

Rakúske hotely a penzióny sa musia pripraviť na dodatočné finančné zaťaženie. Od nedele 1. mája 2016 sa DPH z prenocoania zvýši zo súčasných 10 na 13 %, z čoho si ministerstvo financií sľubuje príjmy zhruba 200 miliónov eur. Informovala o tom agentúra APA. Podľa Petry Nocker-Schwarzenbacherovej, hovorkyne divízie pre turistický ruch Hospodárskej komory Rakúska (WKÖ), nemôžu hotely toto zvýšenie preniesť na dovolenkárov. K bežnému každoročnému zvyšovaniu cien ubytovania v dôsledku inflácie a nárastu všeobecných nákladov o 2 až 3 % musia hotely počítať aj so vzostupom dane o 3 %. Nocker-Schwarzenbacherová upozorňuje, že zvýšenie cien ubytovania o 5 až 6 % je vzhľadom na tvrdú cenovú

konkurenciu takmer nemožné. Podľa jej slov bude branža potrebovať dva až tri roky, aby toto dodatočné zaťaženie zvládla. "Zvýšenie dane krajine prinesie viac škody než osohu," kritizuje viceprezident Združenia hotelierov Rakúska (ÖHV) Gregor Hoch. Cenová konkurencia je intenzívna a marže sa dostávajú pod čoraz väčší tlak. Podľa jeho údajov bude zvýšenie DPH z prenocoania stáť branžu 177 miliónov eur, čo predstavuje 1,7 % celkových tržieb hotelierov. "Tržby klesajú a záťaž stúpa. To je presný opak toho, čo Rakúsko a jeho trh práce potrebujú," hovorí Hoch. Ani vyššie počty prenocoaní tu nepomôžu, keďže v konečnom dôsledku rozhoduje suma, ktorú hotely za izbu skutočne dostanú.

E-shopy na Slovensku sú zamerané pre dom a záhradu

Na približne štyri milióny internetových užívateľov funguje na Slovensku 9355 e-shopov. Najviac z nich je zameraných na predaj výrobkov pre dom a záhradu. Vyplýva to z analýzy porovnávacieho portálu Heureka. "Táto kategória zahŕňa veľmi široký sortiment, pretože doň patrí množstvo rozličných produktov, od drobných vecí po obrovský nábytok, ktoré sa nakupujú online, a záhradkárstvo Slováci takisto milujú," opísal šéf portálu Tomáš Braverman. Pri online nakupovaní sú pritom Slováci ochotní investovať do športu o polovicu viac ako do nákupu kníh. Na druhej strane, podľa analýzy portálu však na počet produktov nakupujú viac kníh. Priemerne vyššie sumy investujú aj do hudobných alebo elektronických. Napríklad pri kúpe hudobných nástrojov je priemerná cena objednávky 217 eur. "Zaujímavé je porovnanie počtov predaných produktov v jednotlivých kategóriách. Slováci napríklad nakúpili takmer rovnako veľa kusov

elektroniky ako produktov z kategórie móda a oblečenie," priblížil Braverman. V týchto kategóriách sa podľa jeho slov predalo takmer rovnako veľa kusov produktov, čiže 350.000. Je to najvyšší počet v kategóriách, ale podiel obratu je pri oblečení osem-

krát nižší ako pri elektronike. V porovnaní s predošlým rokom najviac stúpa záujem o online nákup v kategórii jedla. "Kategória jedla je ešte stále v štádiu rozbehu, na trh sa snaží preniknúť množstvo nových subjektov, ktoré vyladujú chyby a zisťujú, ako sa najlepšie prispôbiť slovenským zákazníkom," zhodnotil šéf portálu. Výrazný medziročný posun nahor bol aj pri nákupoch hobby sortimentu, čo je rozsiahla kategória zahŕňajúca aj hudobné nástroje či chovateľstvo. Práve chovateľstvo tvorí viac ako polovicu obratu kategórie a je zároveň aj jednou z najprogressívnejšie rastúcich oblastí, medziročne stúplo o 35 %. Rastúci trend bežných nákupov online pritom dokazuje aj vývoj v kategóriách deti, kozmetika a zdravie. Medziročne zaznamenali nárast o tretinu. "Najobľúbenejším kozmetickým produktom sú parfúmy, ktoré tvoria okolo 40 % celkového obratu kategórie," vyčíslil Braverman.

Nemci si za "igelitky" priplatia

Nemci si budú musieť od júla priplatiť za plastové tašky. Približne 260 spoločností v Nemecku sa ministerstvu životného prostredia dobrovoľne zaviazalo, že od júla budú za plastové tašky požadovať vyššie sumy. Ceny zatiaľ nie sú známe, dohoda medzi obchodmi a vládou hovorí o "primeranej sume". Informovala o tom agentúra DPA. Podľa údajov Obchodného združenia Nemecka (HDE) sa dohoda spočiatku dotkne približne 60 % plastových tašiek, ktoré sa predávajú v maloobchode. Veľmi tenké tašky, napríklad na ovocie alebo zeleninu, zostanú bezplatné. Nemecko chce týmto spôsobom uviesť do života európsku smernicu, podľa ktorej by ročná spotreba plastových tašiek mala do konca roka 2025 dosiahnuť najviac 40 tašiek na obyvateľa. V súčasnosti každý Nemec spotrebuje ročne približne 71 plastových tašiek.

Roaming v EÚ postupne končí, bude lacnejší

Príplatky za hovory a používanie internetu v iných krajinách Európskej únie (EÚ) sú od soboty 30. apríla 2016 nižšie. Od 15. júna budúceho roka potom skončia úplne. Rozhodol o tom ešte vlni Európsky parlament (EP). Po novom nemôžu príplatky za roaming, pridané k cene domáceho hovoru, presiahnuť 0,05 eura za minútu odchádzajúceho hovoru, 0,02 eura za SMS správu a 0,05 eura za megabyte dát internetového pripojenia cez mobil. Zrušenie roamingových poplatkov je súčasťou tzv.

telekomunikačného balíka, ktorý prináša aj prvé celoeurópske pravidlá týkajúce sa tzv. sieťovej neutrality. Tá zabezpečuje otvorený, nediskriminačný prístup na internet. Poskytovatelia internetových služieb tak už nebudú môcť znižovať rýchlosť pripojenia. Na telekomunikačnom balíku vrátane zrušenia roamingových poplatkov od 15. júna 2017 sa vyjednávajú EP, členských štátov a Európskej komisie dohodli v júni 2015. V októbri minulého roka potom nové pravidlá odobrilo parlamentné plénum.

Imigračná rubrika

Po desaťročiach z USA prvá výletná loď na Kubu

Prvá výletná loď zo Spojených štátov amerických po niekoľkých desaťročiach sa vydala v nedeľu 1. mája 2016 na historickú plavbu na Kubu. Loď Adonia spoločnosti Carnival Corp. so 704 cestujúcimi vyrazila z prístavu v Miami v nedeľu popoludní miestneho času. Počas sedemdňovej výletnej plavby zavíta tiež do prístavov Cienfuegos a Santiago de Cuba, informovala agentúra AP. Výletná plavba prišla po tom, ako Kuba zmiernila svoje predpisy zakazujúce ľuďom, ktorí sa narodili na komunistickom ostrove, cestovať do krajiny po mori. Obnovenie výletných plavieb je dôležitou súčasťou snahy vlády prezidenta USA Baracka Obamu o posilnenie cestovného ruchu s Kubou po rozhodnutí o obnovení diplomatických stykov a postupnej normalizácii vzťahov z decembra 2014. Dosiaľ posledná takáto výletná plavba, z iného prístavu v USA, sa uskutočnila v roku 1978. Spoločnosť Carnival Corp. pri prvom oznámení o úmysle obnoviť

tieto plavby uviedla, že v dôsledku kubánskych predpisov nepovolí vstup na palubu pasažierom narodeným na Kube. Kubánska komunita v Miami reagovala podaním žaloby pre obvinenia z diskriminácie. Firma preto oznámila, že na Kubu sa bude plaviť len v prípade zmeny tamojších predpisov, ku ktorému Havana pristúpila 22.

apríla tohto roka. V nedeľu tak na lodi Adonia na Kubu vyplávali aj cestujúci pochádzajúci z tejto krajiny. Výletné plavby z Miami na Kubu bude uvedená spoločnosť prevádzkovať pod svojou značkou Fathom každý druhý týždeň. Na pasažierov čaká podľa webovej stránky Carnival Corp. za ceny lodných lístkov začínajúce od 1800 dolárov (cca 1600 eur) za osobu rad kultúrnych a vzdelávacích aktivít vrátane lekcii španielčiny. Sedemdesiatročný pasažier Rick Schneider pre noviny The Sun-Sentinel povedal, že na možnosť vydať sa na takúto cestu čakal celé desaťročia - naposledy ju premeškal ešte v roku 1957. Pri tejto príležitosti si kúpil kubánsku vlajku, ktorou z paluby mával na protestujúcich v miamskom prístave. Kubánska vláda tvrdí, že zmenou svojej doterajšej politiky týkajúcej sa cestovania do krajiny po mori odstránila zákazy zavedené v čase, keď kubánski exulantí uskutočňovali útoky z mora po prvej revolúcii na ostrove.

Generálny konzulát Slovenskej republiky v New Yorku

801 Second Avenue, 12th Floor, 10017 New York, N. Y.
Tel.: 001/212/2868434, 001/212/2868465 Fax: 001/212/2868439
Email: cg.newyork@mzv.sk / www.mzv.sk/nyc

ÚRADNÉ HODINY- konzulárna agenda / OFFICE HOURS - consular agenda

Prijímané žiadosti/Application submission:

(osvedčenia o štátnom občianstve, osobitná matrika, víza, legalizačná agenda atď okrem žiadostí o cestovné pasy)

Pondelok, Utorok, Streda: 10.00- 12.00, štvrtok: 14.00- 16.00 Piatok: zatvorené

ŽIADOSTI O CESTOVNÉ PASY/ PASSPORT APPLICATIONS

Žiadosti o cestovné pasy SR sú prijímané len po telefonicky vopred dohodnutom termíne!!!

Tel. číslo: 001/212/2868434, 001/212/286 84 65

Pondelok: 14.00-16.00, Utorok: 14.00-16.00, Streda: 14.00-16.00

Mimo úradných hodín v NALIEHAVÝCH PRÍPADOCH

(úmrtia, nehody, strata a krádež cestovných dokladov) funguje stála služba (001-646-707-6848).

In the event of a GENUINE EMERGENCY (death, accident, lost of passport) you can reach the Consulate Duty Officer after working hours, on holidays and weekends by mobile phone: 001-646-707-6848

SLOVÁCI V USA

SLOVENSKÉ SPOLKY

Slovak League of America

205 Madison Street, Passaic, NJ 07055
Tel.: 001-973-4728993, Fax: 001-973-6698493

National Slovak Society

351 Valley Brook Road, McMurray, PA 15317-3337
Tel.: 001-724-8731890, Fax: 001-724-8731935
E-mail: info@nsslife.com
www.nsslife.com

First Catholic Slovak Union of the USA and Canada

FCSU Corporate Center
6611 Rockside Road, Independence, OH 44131
Tel.: 001-216-6429406, Fax: 001-216-6424310
www.fcsu.com

First Catholic Slovak Ladies Association of the USA

24950 Chagrin Boulevard, Beachwood, OH 44122
Tel.: 001-216-4648015, Fax: 001-216-4648717
www.fcsla.com

Slovak Catholic Sokol

205 Madison St., P.O.Box 899, Passaic, NJ 07055
Tel.: 001-973-7772605, Fax: 001-973-7798245
www.slovakcatholicsokol.org

Slovak Gymnastic Union Sokol of the USA

276 Prospect Str., P.O.Box 189,
East Orange, NJ 07019-0189
Tel.: 001-201-6760280

Slovak Garden

3110 Howell Branch Road, Winter Park, FL 32792
Tel.: 001-407-677-6894, Fax: 001-407-6778442
E-mail: slovakgarden@centurylink.net
www.slovak-garden.com

Slovak Institute St. Andrew's Abbey

10510 Buckeye Rd., Cleveland, OH 44104-3725
Tel.: 001-216-7215300 ext. 294
Fax: 001-216-7918268
E-mail: slovakinstitute@cbhs.net
www.slovakinstitute.com

Slovak American Cultural Society of the Midwest

15505 SO Scott Drive, P.O: Box 5389
Naperville, IL 60567

Slovak Heritage and Folklore Society International

151 Colebrook Drive, Rochester, NY 14617-2215
www.feeffhs.org/links/slovakia.html

Slovak Heritage Society of N.E.P.A

P.O. Box 5004, Station "A", Wilkes-Barre, PA 1810-5004

Inštitút slovenského dedičstva

P. O. Box 1003, Torrington, CT
Tel.: 001-860 482 6100
E-mail: drobena@optonline.net

Slovak-American International Cultural Fundation, Inc.

1572 Baskin Road, Mundelein, IL 60060
Tel: 847-526-4396 Fax: 847-526-2867
E-Mail: info@slovakculture.org
www.slovakculture.org

Slovak American Center

1690 Placentia Ave., Suite A, Fullerton, CA 92831
E-mail: SlovakAmericanCenter@Gmail.com
Fax: (714)524-5537

Slovak American Cultural Center

P.O. BOX 5395, New York, NY, 10185
Tel.: 212-873-6715
E-mail: slovakamericanc@ gmail.com

Western PA Slovak Cultural Association

Manor Oak Two, Suite 500, Pittsburgh, PA 15220-1102
Tel.: 412 - 531 2990
www.wpsca.org

Friends of Slovakia

P.O. Box 40733, Washington, DC 20016-0733
Tel.: 703 - 671 0926
www.friendsofslovakia.org

Národné slávnosti na Devíne

Impulz prišiel už v roku 1836. Študenti bratislavského lýcea pod vedením Ľudovíta Štúra podnikli dňa 24. apríla 1836 pamätnú vychádzku na Devín, kde sa vyslovili za sebaurčovacie právo pre slovenský národ a prvý raz použili názov Bratislava namiesto dovtedy zaužívaného Prešporok.

Dobová kresba hradu Devín

Prvý raz tiež bratislavská mládež spievala hymnickú pieseň Hej, Slováci Gernerčana Samuela Tomášika na nápev poľskej revolučnej piesne z roku 1796, ktorá sa stala hymnou štúrovského hnutia revolučných rokov 1848-1849 a zápasu Slovákov v Uhorsku a bývalej Československej republike (ČSR) za národnú a štátnu slobodu, pričom v rokoch 1939-1945 sa stala

štátnou hymnou prvej Slovenskej republiky. Účastníci pamätnej vychádzky si zvolili aj slovanské mená. "Z besedovania utkvelo mi ešte v pamäti Štúrovo nasledujúce vzletné vyznanie: Bratia! Akúže pamiatku si odnesieme odtiaľto? Moja nálada by smerovala ta, aby každý z nás zvolil si heslo života a priložil si alebo prijal od nás meno slovanské ku krstnému menu svojmu". Tak si spomínal Štúrov verný druh

Jozef Miloslav Hurban v životopisnom diele "Ľudovít Štúr" na pamätnú vychádzku študentov bratislavského lýcea na Devín v nedeľu 24. apríla 1836. Bolo to v roku, keď sa Ľudovít Štúr stal podpredsedom samovzdelávacieho krúžku, čiže vedúcou osobnosťou z radov študentov, pretože predsedom býval vždy niekto z profesorov. Vychádzka na hrad Devín sa stala akousi vstupnou bránou mladých študentov do budúcej činorodej práce a ňou sa začínala formovať aj Štúrova družina.

Všetko pripravovali v tajnosti

Najvýznamnejšie vlastenecké podujatie slovenskej mládeže bolo pripravované v najväčšej tajnosti, nesmeli sa prezradiť nič dopredu a nesmeli byť pribraní nikto nepozvaný. Na cestu sa účastníci mohli vydať v skupinkách najviac po dvoch až troch. Zúčastnení sa už od rána schádzali v záhrade hostinca pod Devínom a neskôr sa všetci spolu držiaca za ruky vybrali hore na kopec. Devín bol v popredí záujmu slovenských národovcov ako symbol slovenskej štátnosti a svojbytnosti,

spolupatričnosti, kultúrno-historických tradícií Veľkej Moravy a cyrilo-metodskej misie. Na

Hurbana, Michala Miloslava Hodžu, Augusta Horislava Škultétyho, Gustáva Dobroslava Grossmanna, Benjamína Pravoslava Červenáka a ďalších. Ľudovít Štúr si zvolil meno Velislav. Viacerí životopisci však Štúrovi vyčítajú, že toto meno oficiálne používal iba necelé dva roky. Je to pravda, ale príčina, že Štúr od používania tohto mena odstúpil, je zrejماً. V eufórii na hrade si to neuvedomil, lebo vtedy ešte nepredpokladal takú veľkú vodcovskú úlohu. Neskôr mu však došlo, že obsah tohto mena (slávny veliteľ, veľmi slávny) začína pôsobiť retardačne. Nechcel tak ostentatívne pripomínať svoje miesto nielen medzi študentmi, ale ani na verejnosti. Návštevu Štúrovej družiny a s ňou spojené udalosti pripomína pamätná tabuľa umiestnená na severnej stene brala pod hradom s portrétom Ľudovíta Štúra. Jej autorom je sochár Jozef Pospíšil a bola odhalená pri storočnici pamätnej vychádzky mladých štu-

Ľudovít Velislav Štúr

vybranom mieste v pamätný deň predniesol Ľ. Štúr prejav, zneli vlastenecké piesne a ďalej sa rečnilo, diskutovalo a recitovalo. Keď z hradu odchádzali, všetci už mali o jedno slovanské krstné meno viac. A väčšina z nich ho používala do konca života. Odvtedy poznáme Jozefa Miloslava

dentov, teda v roku 1936. Devínsky výlet nebol posledným, po ňom sa odohrali aj ďalšie na Kozí vrch, Kamzík či do Petržalky. Ich cieľom bolo upevňovanie štúrovského kolektívu prostredníctvom vlasteneckých príhovorov, piesní, uctievaní si slovenskej histórie a národa.

Tohtoročné oslavy pod taktovkou Jozefa Šimonoviča

Na Devíne si v sobotu 23. apríla 2016 takmer 5000 návštevníkov z celého Slovenska pripomenuli 180. výročie pamätného výstupu štúrovcov na devínsky hrad. Na Národnej slávnosti na Devíne, ktorú zorganizovala už po piaty raz Matica slovenská (MS), nedostal tentoraz slovo ani jeden politik. "Podujatie organizujeme ako celonárodné stretnutie a pripomenutie si odkazu našich slávnych predkov, je to slávnosť pre všetkých ľudí, nielen pre matičnú verejnosť," uviedol podpredseda MS Jozef Šimonovič, ktorý program pripravil aj moderoval. Prvé podujatie celoslovenského rozmeru, ktoré zorganizovala MS v roku 2012, bolo venované Roku Antona Bernoláka. „Bernolák, Štúr a Konštantín hľadali inšpiráciu pre slovenčinu práve na Devíne, a keďže v apríli zomrel, podľa nás, na Devíne aj Metod, tak Devín je tým správnym miestom na pripomenutie si tradícií a spojitostí slovenskej kultúry od čias Veľkej Moravy až po súčasnosť“, povedal pre TASR predseda MS Marián Tkáč. "Je to nádherná slávnosť a som rada, že naše Slovensko niečo takéto má, že sme sa k tomu vrátili, potešili ma napríklad remeslá, sú takou

spomienkou na skutočnosť, ktorá v našich ľuďoch bola, zručnosti. Všetko sme, myslím, vedeli a páči sa mi, že sa tie tradície zachovávajú“, povedala pre TASR Božena Dobrovičová z Považskej Bystrice. Štefan Topľanský vstával o štvrté ráno, z Vranova nad Topľou na Devín musel prekonať takmer 500 kilometrov. „Stojí to za to, je tu množstvo ľudí, niekoľko tisíc, v

priebehu celého dňa sa tu ľudia striedajú, prichádzajú, odchádzajú, vidno, že Slováci sú hrdí na svoju históriu, na Maticu slovenskú, na svoje korene“. Pre bývalého poslanca NR SR Igora Hraška z Martina je Devín príťažlivý najmä symbolickým výstupom štúrovcov na hrad. „Samozrejme, prilákala ma aj tradičná kultúra, program bol naozaj bohatý, zišli sa tu folkloristi z celého Slovenska“, doplnil.

Slávnostnú omšu celebraval arcibiskup Stanislav Zvolenský

Predpoludňajšiu rímsko-katolícku omšu pod holým nebom celebraval arcibiskup

Mons. Stanislav Zvolenský spolu s biskupom ozbrojených síl Mons. Františkom Rábekom a spišským generálnym vikárom Mons. Antonom Tyrolom, spieval Katedrálly zbor bratislavského Dómu sv. Martina. Popoludní sa na prvom Folklórnom festivale MS, zameranom na tradičný slovenský folklór, predstavili umelecké súbory z celého Slovenska, okrem iných Nebeská muzika z Terchovej, Folklorný súbor (FS) Podpoľanec, Šumiačan, Kelčovan, FS Osturňa, Skaličan a Matičiarik z Nových Zámkov. V programe recitoval Dušan Jamrich, Ida Rapaičová a Božidara Turzonovová. Atmosféru v duchu národných

tradícií doplnili remeselníci a voľnočasové aktivity.

Kultúra

SPIŠSKÁ BELÁ

Malebné mesto Spišská Belá s nádhernou panorámou Vysokých a Belianskych Tatier sa nachádza v okrese Kežmarok. Osídlenie chotára Spišskej Belej v rôznych obdobiach praveku dokumentujú početné archeologické nálezy. Najstaršie je osídlenie zo staršej doby kamennej z obdobia spred 40 000 rokov na lokalite "Dihá medza" pri Strážkach, kde sa našla štiepaná kamenná industria kultúry aurignacien (38000-30000 pred Kr.). Stredoveké osídlenie Spišskej Belej je doložené písomnými dokladmi z 13. storočia. Prvá zachovaná písomná zmienka je z roku 1263 v donačnej listine uhorského kráľa Bela IV., kde sa spomína hranica chotára Nemcov z Belej.

Kaštieľ Strážky

Spišská Belá v Spoločenstve 24 kráľovských miest

Uhorský kráľ Štefan V. v roku 1271 udelil komunite spišských nemeckých miest kolektívne mestské privilégia, čím sa stali slobodnými mestami. Riadili sa vlastným spišskonemeckým právom (Zipser Willkür) a vytvorili samosprávny celok - Spoločenstvo spišských Sasov, ktoré sa od roku 1344 nazývalo Spoločenstvo 24 kráľovských miest, do ktorého patrila aj Spišská Belá. Spišská Belá mala od svojho vzniku poľnohospodársko-remeselnícky charakter s rozsiahlym chotárom (7197 ha), do ktorého patrila aj väčšia časť Belianskych Tatier. Základom prosperity mesta sa stali rozsiahle mestské pasienky v Tatrách s rozvinutým chovom oviec a dobytky, mestské lesy s kvalitným drevom a úrodné rovinaté polia v blízkosti mesta. Veľký význam pre rozvoj obchodovania malo získanie privilégia konať týždňové trhy, ktoré Spišskej Belej udelil poľský kráľ Žig-

mund I. v roku 1535. V roku 1607 poľský kráľ Žigmund III. pridal k týždňovým trhom aj privilégium na dva výročné trhy (jarmoky) - na sv. Antona (17.1.) a na sv. Matúša (21.9.). Tieto privilégia neskôr rozšírili poľskí a uhorskí panovníci v roku 1667 na tri výročné trhy, v roku 1739 na 5 a v roku 1811 na 7 výročných trhov, čím Spišská Belá predstihla susedný Kežmarok, ktorý mal len 4 výročné trhy.

Ľanové plátno zo Spišskej Belej sa vyvážalo do celého Uhorska

Remeselníci sa od 15. storočia združovali do cechov, medzi najstaršie patrili - mäsiarsky, obuvnícky, krajčírsky, kožušnícky a kováčsky, ku ktorým postupne pribúdali ďalšie cechy. Intenzívne pestovanie ľanu podnietilo tkáčsku výrobu a špecifickú modrotlač plátna, ľanové plátno zo Spišskej Belej sa vyvážalo do celého Uhorska, ale aj na Balkán a do Turecka. Výrazný rozvoj priemyslu nastal v 2. polovici

19.st., kedy vznikla tkáčovňa ľanového plátna (1869), škrobáreň (1878), tehelňa, pily, likérka Kleinberger (1875), pivovar Szimonisz (1870), pivovar Reich (1872) - po roku 1945 ako konzerváreň, priemyselný liehovar (1902) a ďalšie zariadenia. Výstavba železničnej trate z Kežmarku do Spišskej Belej, Horné nádražie (1892) podmienila výstavbu tabakovej továrne (1898), ktorá sa neskôr premiestnila do nových objektov vybudovaných v rokoch 1905-1913, kde prosperovala až do roku 2004, kedy došlo k jej zrušeniu zahraničným vlastníkom.

K belianskym osobnostiam patrí aj vynálezca modernej optiky a svetovo známy maliar

Prosperita mesta podmienila aj budovanie významných stavieb - kostol sv. Valentína (13.st.), ktorý ale zanikol v 18.storočí, kostol sv. Antona Pustovníka (13.st.), radnica (16.st.), fara (16.st.), zvonica (16.st.), katolícka škola (17.st.), mariánsky stĺp (1729), ako aj početné meštianske domy, neskôr opakovane prestavované. Od 1.1.1972 je pričlenená k Spišskej Belej obec Strážky, ktorej komplex pamiatok (renesančný kaštieľ, zvonica a gotický kostol sv. Anny) bol v roku 1970 vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. V kaštieli je od roku 1991 expozitúra Slovenskej národnej galérie zriadená významnému maliarovi Ladislavovi Mednyánszkemu (1852-1919). V rodnom dome Jozefa Maximiliána Petzvala (1807-

Pohľad na námestie Spišskej Belej

1891) v Spišskej Belej je od roku 1964 múzeum venované tomuto univerzitnému profesorovi, matematikovi, fyzikovi a vynálezcovi zdokonalenej fotografickej optiky. Múzeum Dr. Michala Greisigera bolo zriadené (1994) významnému spišskému lekárovi, archeológovi a prírodovedcovi (1851-1912).

Tatranskou Kotlinou. Od roku 2012 disponuje mesto novým futbalovým štadiónom, na ktorom trénujú aj mužstvá z rôznych kútov Slovenska. V roku 2005 bolo historické jadro mesta vyhlásené za pamiatkovú zónu, ktorú ďalej zveľaďuje samospráva mesta. V rámci nových projektov sa pripravuje výstavba hokej-

Kostol sv. Anny v Strážkach

Spišská Belá sa neustále modernizuje

Rozvoj Spišskej Belej sa výrazne urýchlil po roku 1989, keď mestu boli vrátené lesy a majetky v Belianskych Tatrách (1993). Zrekonštruovaním chaty Plesnivec (1997) v Doline Siedmich prameňov mesto podporilo rozvoj turistického ruchu. Po vybudovaní Belianskeho rybníka (1977) vznikla nová prímestská oddychová oblasť, ktorá sa modernizuje aj v súčasnosti. Mesto sa môže pochváliť aj 9 km dlhou cyklotrasou v úseku medzi Spišskou Belou a

balovej haly, či Zemianskeho dvora Šarpanec, ktorého súčasťou bude agroturistický areál s prezentáciou ľudovej tvorivosti, kolibou a amfiteátrom, hipocentrum s jazdeckým areálom a krytou jazdiarňou, agrofarma s chovom hospodárskych zvierat typických pre región, či oddychové turistické zóny na voľnočasové aktivity (turistika, výlety na koňoch, výlety na bicykloch a pod).

Alexandra Olekšáková

Beliansky rybník

Rozhovor s JUDr. Štefanom Biel'akom, primátorom mesta Spišská Belá

primátor Štefan Biel'ak

Mesto Spišská Belá s nádhernou panorámou Vysokých a Belianskych Tatier patrí do okresu Kežmarok. V očiach širokej verejnosti je už dlhodobo vnímané ako synonymum progresívneho rozvoja v rámci urbanizmu, komunálnej vybavenosti a vďaka svojej tatranskej lokácii i športovým možnostiam sa teší vysokej návštevnosti. Primátor Štefan Biel'ak zastáva primátorský post už od roku 2002, kedy bol do tejto funkcie zvolený po prvý krát. Okrem svojho primátorského postu je zároveň podpredsedom Prešovského samosprávneho kraja, podpredsedom Združenia miest a obcí Slovenska a predsedom Regionálneho združenia tatranských a podtatranských obcí (regionálneho ZMOS-u). **Na Slovensku už pár mesiacov rezonuje téma Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok, ktorého spoluautorom ste aj Vy. Prinesie podľa Vás tento projekt okresu potrebné riešenia problematiky nezamestnanosti?**

Prostredníctvom akčného plánu sa konečne začína venovať väčšia pozornosť okresom, ktoré z hľadiska regionálnych rozdielov takúto pozornosť nevyhnutne potrebujú. Akčný plán po prvýkrát spája aktivity štátu s aktivitami miest a obcí, VÚC, ako aj s aktivitami podnikateľov, ktorí v tomto regióne pôsobia. Okres Kežmarok je špecifický svojou skladbou obyvateľstva,

vyžaduje si teda špecifický prístup ako aj špecifické opatrenia na riešenie nezamestnanosti. Akčný plán je pilotným projektom a teda určite neobsahuje všetky možné opatrenia, ktoré by mohli pomôcť nášmu okresu. Navyše akčný plán je kompromisom medzi opatreniami, ktoré navrhovali

panoráma mesta Spišská Belá

zástupcovia ministerstiev a ktoré navrhovali zástupcovia okresu. Týmto dokumentom sa asi prvýkrát potláča rezortný prístup a presadzuje sa integrovaný prístup. Tento akčný plán určite nie je dokonalým, či 100 % - ným nástrojom na riešenie nezamestnanosti v našom okrese, ale je asi prvou reálnou snahou túto situáciu zlepšiť, resp. naštartovať niektoré systémové riešenia. Takže akčný plán je správnym nástrojom, avšak jeho obsah bude treba priebežne vylepšovať.

Čo je cieľom Akčného plánu a ako bude vyzerat' jeho priebeh?

Cieľom akčného plánu je zvýšiť zamestnanosť v okrese prostredníctvom troch oblastí rozvoja. Jedná sa o podporu

regionálnej a lokálnej ekonomiky a inovácií, podporu rozvoja ľudského kapitálu a jeho zladenie s potrebami regionálneho trhu práce, podporu stabilizácie mladých kvalifikovaných ľudí v okrese a zvyšovanie atraktivity územia okresu pre život za pomoci podnikania a cestovného ruchu. Každý rok sa bude vyhodnocovať jeho plnenie a následne sa bude aktualizovať. Prijíma sa na 5 rokov tak, aby sme s ním mohli aktívne pracovať. A ak vláda nezmení názor, mal by nasledovať aj druhý akčný plán, jeho pokračovanie a naša snaha dostať sa s nezamestnanosťou pod 18 %.

Ako člen Rady pre rozvoj okresu Kežmarok, ktorá bude riadiť realizáciu akčného plánu, môžete uviesť, čo vnímate ako priority aktivít Rady a aké sú ich špecifiká?

Úlohou tejto Rady je riadiť celý proces implementácie akčného plánu, teda tak na národnej ako aj regionálnej úrovni presadzovať jednotlivé aktivity, ktoré budú naplňovať priority akčného plánu. Táto rada bude komunikovať s jednotlivými ministerstvami a štátnymi inštitúciami, ale aj s

Záujem o hokejbal v našom meste je veľký a stále naberať na intenzite. Ak chceme hrať tú najvyššiu ligu musíme vytvoriť našim hokejbalovým reprezentantom adekvátne podmienky pre tréning. Výstavba takejto haly je ocenením doterajšej práce a snaženia trénerov, vynikajúceho prístupu rodičov a najmä samotných mladých hráčov. Belianski hokejbalisti úspešne hrajú slovenskú extraligu v 5 vekových mládežníckych kategóriách, ako aj Slovenský pohár. Je medzi nimi aj niekoľko reprezentantov slovenskej hokejbalovej reprezentácie, ba dokonca aj majstrov sveta. Po dôkladnom prehodnotení dvoch možností, ktoré sme mali k dispozícii a teda výstavba novej haly vs. rekonštrukcia existujúceho ihriska, sme sa rozhodli pre vybudovanie novej hokejbalovej haly. Už teraz vieme s istotou povedať, že výstavba novej hokejbalovej haly, resp. viacúčelovej haly si bude vyžadovať vyššie náklady ako predstavuje poskytnutá dotácia zo štátneho rozpočtu. Ide pravdepodobne o dvojnásobnú sumu – okolo 650 000 €, presnú sumu budeme vedieť až po dopracovaní projektovej dokumentácie a vypracovaní

stavebného rozpočtu. Na dofinancovanie tohto projektu musíme hľadať ďalšie finančné zdroje – najmä v súkromnej sfére – teda budeme hľadať možných investorov a sponzorov/donorov (možno aj zo zámoria).

Na februárovom výročnom zasadnutí valného zhromaždenia Regionálneho združenia tatranských a podtatranských obcí bilancovali uplynulý rok v zrkadle pôsobenia tohto združenia. Aké boli závery stretnutia?

Veľkým hendikepom nášho regionálneho ZMOS-u bol fakt, že doň nepatrili dve veľké okresné mestá z nášho regiónu a to Kežmarok a Poprad. To, že prišli k nám, je

erb mesta Spišská Belá

obrovské pozitívum, to stmeluje celé územie. Nie je to len o malých obciach, ktoré tiež majú svoj význam, ale pokiaľ nás potiahne silné mesto, je to viac cítiť.

Vážnou témou je zonácia Vysokých Tatier, pretože tá dosť bráni rozvoju našich území aj z pohľadu cestovného ruchu a vôbec z pohľadu regionálneho rozvoja. Je to dosť silná a kľúčová téma, a aj keď sa možno netýka všetkých obcí, týka sa kľúčového územia. Vďaka nemu môžu profitovať aj iné obce, ak sa Tatry a podhorie budú rozvíjať. Otvorili sme špecifické témy v oblasti cestovného ruchu a tento rok v nich chceme pokračovať. Je to otázka rozvoja cyklotransporty a integrovanej verejnej dopravy. O tom sa začalo nielen hovoriť, ale začali sa aj chystať určité opatrenia a pripravujú sa konkrétne projekty.

Pripravujete nejaké konkrétne projekty na podporu turizmu v Spišskej Belej a tatranskom okolí?

V rámci nového Programu cezhraničnej slovensko-poľskej spolupráce pripravujeme dva veľké investičné projekty zamerané na podporu cykloturistiky. Ide o postupnú výstavbu cyklotrasy okolo celých Tatier a teda postupné prepojenie všetkých podtatranských miest. Zároveň druhým projektom chceme dobudovať chýbajúcu infraštruktúru k cyklotrasám – záchytné parkoviská, rozhladne, oddychové miesta pre cyklistov, či revitalizovať okolie Belianskeho rybníka a pod. Ale pripravujú sa aj ďalšie menšie projekty zamerané na marketing cestovného ruchu v našom regióne.

zhovárala sa
Alexandra Olekšáková

Zaujímavosti zo sveta

V USA dokážu vyrobiť rastlinné syry a chutia ako delikatesy

Ak existuje potravinu, ktorá preverí silu vôle vegánov, potom je to syr. Má lahodnú chuť a zvieratá pre neho nezomierajú. Ale má to jeden háčik, syr sa vyrába z mlieka, a to je živočíšny produkt. No aj tu svitá vegánom na lepšie časy. Syry z rastlinného mlieka boli ešte donedávna len chabou náhradou za "pravé" mliečne syry. Startupová firma Lyrical Foods s podporou investorov z kalifornského Silicon Valley, ktorí zavetrali príležitosť, už dokáže vyrábať rastlinné syry s chuťou na nerozoznanie od francúzskych lahôdok, konštatuje agentúra Bloomberg. Ešte donedávna boli rastlinné syry plné škrobu, ktorým sa zahusťovalo mlieko vyrobené z orechov. Lyrical Foods však doviezla technológiu z Francúzska a vyrába rastlinné syry, ktoré potom necháva dozrieť v jaskyniach. Jej rad produktov Kite Hill, zahŕňa syry typu ricotta aj syry ochutené hľuzovkou či kôprom. Už na ne "chytla" americkú sieť obchodov so zdravými potravinami Whole Foods Market, čo je bravúrny výsledok pre firmu, ktorá sa snaží presvedčiť klientov, že vegánske syry chutia rovnako dobre ako mliečne. "Chceme napodobiť alebo dokonca prekonať chuť konvenčných syrov," uviedol Dr. Pat Brown, lekár a profesor biochémie na prestížnej univerzite Stanford, jeden zo spoluzakladateľov Lyrical Foods. Pri výrobe bežných syrov sa používa enzým rennet, čo je syridlo, ktoré sa získava zo žalúdka zvierat a spôsobuje

zrážanie mlieka. Výsledná zrazenina sa potom lisuje, formuje a necháva zrieť. Brown, dlhoročný vegán, strávil rok experimentovaním s rastlinnými enzýmami v kombinácii s mandľovým mliekom. Potom oslovil kulinárskych expertov, aby mu pomohli zušľachtiť chuť jeho produktov. Výsledok doslova ohromil Johna Mackeyho, jedného zo šéfov Whole Foods, na súkromnej ochutnávke v roku 2012. Mackey vyhlásil, že ho prekvapila bohatá chuť rastlinného syra z radu Kite Hill, jeho schopnosť zrieť a vytvárať kôrku ako mliečne syry. A tak sa syry Kite Hill koncom roka 2014 dostali na pulty približne 430 obchodov zo siete Whole Foods. Onedlho si ich budú môcť kúpiť aj klienti siete gurmánskych lahôdok Fresh Market.

Vo svete vegánov aj známe osobnosti

Zdá sa, že výrobcovia rastlinných syrov našli dieru na trhu, ktorá im môže priniesť obrovské zisky. Vo svete pribúdajú alergici, vyznávači zdravej výživy aj ochranovia zvierat, ktorí propagujú striktnú vegánsku diétu. Sú medzi nimi aj známe osobnosti ako exprezident Bill Clinton, či herečka Gwyneth Paltrowová alebo speváčka Beyoncé. Vegánske syry sa donedávna podieľali menej ako 1 % na tržbách vo výške 22,1 miliardy USD (19,62 miliardy eur) z predaja všetkých

syrov na americkom trhu. Lyrical sa to snaží zmeniť. Matthew Sade, generálny riaditeľ spoločnosti, verí, že dopyt po vegánskych syroch bude kopírovať vývoj na trhu s rastlinným mliekom. Predaj mandľového, sójového, ryžového a ďalších rastlinných mliek v USA od roku 2010 vzrástol o 54 % a dnes sa podieľa 12 % na celkovom odbyte mlieka v USA, uviedla prieskumná spoločnosť Euromonitor International. Malý bochník stredne zrelého syra Kite Hill, ktorý sa podľa expertov výborne hodí k vínu Chardonnay, stojí približne 10 USD, čo je cena porovnateľná s prémiovým pravým francúzskym Camembertom alebo syrom Brie na americkom trhu. A čoraz viac zákazníkov je ochotných túto cenu zaplatiť, "Nemáme inú možnosť ako sa zamerať na trh s prémiovými, drahšími lahôdkami. Nemôžete dodávať syry za 10 USD do bežnej maloobchodnej siete," upozornil Matthew Sade. Lyrical očakáva, že náklady na výrobu syrov klesnú, keď ich produkcia stúpne. To firme pomôže zlepšiť konkurencieschopnosť jej výrobkov a možno sa jej časom podarí preniknúť s niektorými produktmi aj do bežných obchodných reťazcov, ako sú Kroger a Walmart Stores. Snaží sa tiež rozšíriť ponuku aj o kvalitné a chutné rastlinné smotany a rastlinné tvarohy na výrobu tzv. cheesecakes. No zatiaľ sa jej darí vyrábať len mäkkšie syry, snom vývojarov je však tvrdý syr typu parmezán alebo cheddar.

Na americkej bankovke sa po prvý raz objaví Afroameričanka

Afroamerická abolicionistka a filantropka Harriet Tubmanová sa stane prvou ženou, ktorej podobizeň sa objaví na americkej bankovke za uplynulé viac než jedno storočie. Zároveň sa stane prvou ženou tmavej pleti, ktorá sa kedy v USA objavila na prednej strane papierového platidla. Tubmanová sa dostane na líce pripravovanej novej verzie 20-dolárovej bankovky, informovala dnes stanica BBC s odvolaním sa na vyhlásenie ministerstva financií USA. Na tomto platidle nahradí bývalého amerického prezidenta Andrewa Jacksona, ktorého portrét sa presunie na rub tejto bankovky. Americký minister financií Jacob Lew uviedol, že Tubmanová je nielen historickou postavou, ale aj vzorom vodcovstva a účasti na vytváraní demokracie. "Jej úžasný príbeh odvahy a úsilia v boji za rovnosť stelesňuje ideály našej demokracie," dodal. Harriet Tubmanová sa narodila okolo roku 1820

ako otrokyňa a neskôr pomohla stovkám iných ľudí utiecť z otroctva. Počas občianskej vojny pracovala pre unionistov ako špiónka, často za nepriateľskou líniou. Pripravované zmeny sa týkajú aj ďalších dvoch bankoviek. Na rube desaťdolarovky budú vyobrazené vedúce osobnosti hnutia za práva žien - Lucretia Mottová, Sojourner Truthová, Susan Anthonyová, Elizabeth Stantonová a Alice Paulová. Zadnú stranu päťdolarovky budú zdobiť podobizne popredných osobností amerických dejín vrátane speváčky Marian Andersonovej, bývalej prvej dámy Eleanor Rooseveltovej či bojovníka za ľudské práva Martina Luthera Kinga. Zatiaľ nie je jasné, kedy sa aktualizované tri bankovky dostanú do obehu. Hoci minister financií nariadil Úradu pre razbu a tlač, aby "urýchlil tento proces", stanica CNN upozorňuje, že výroba nového obeživa môže trvať výše desaťročia.

Zaujímavosti zo Slovenska

Zaujímavý projekt na pamiatku Michala Strenka

V Starej Ľubovni vznikla medzi mladými ľuďmi zaujímavá myšlienka, ktorej podstata sa odvíja od osudu vojaka americkej armády a rodáka z neďalekej obce Jarabina. Osudy ľudí počas vojny bývajú rôzne. Niektorí prežijú bez akejkoľvek ujmy na zdraví a majetku, iní položia vlastné životy za obranu svojej vlasti a ďalší padnú na bojovom poli ďaleko od svojej domoviny i rodiny. Jedným z tých, ktorý položil svoj život na bojovom poli a ďaleko od svojej rodiny i domoviny bol aj Michal Strenk.

Michal Strenk / Strank

Kto bol Michal Strenk ?

Michal Strenk prišiel na svet 10. novembra 1919 v obci Jarabina pri Starej Ľubovni v Špišskej župe. V tridsiatych rokoch minulého storočia vo vtedajšom Československu i vo svete zúrila veľká hospodárska kríza. Rodičia sa rozhodli odísť za lepším životom do ďalekej Ameriky. Za veľkú mláku s nimi prišiel aj šesťročný Michal. Na ostrove Ellis Island od imigračných úradníkov USA dostali nové priezvisko Strank. Mladý Michal túžil po vzdelaní a vojenskej kariére. Vyštudoval strednú školu v Pensylvánii a vzápätí sa v októbri 1939 prihlásil do námornej pechoty. Zahynul 1. marca 1945 v dôsledku chybného palby vlastného delostrelectva v neskoršej fáze bitky, keď do piesku kreslil náčrt novej akcie. Slávnym sa stal vďaka záberu reportéra Associated Press Joea Rosenthala, ktorý zachytil druhé vztyčovanie americkej vlajky na

vrchu Suribači sopečného ostrova Iwo Jima. Dobytie ostrova, na ktorom vztyčoval vlajku sa nedožil. Jeho brat Peter Strank slúžil počas vojny v južnom Pacifiku na lietadlovej lodi USS Franklin. Za života dostal vyznamenania: Purple Heart, Presidential Unit Citation, America Defense Service Medal, American Area Campaign Medal, Asiatic-Pacific Area campaign with four stars, World War II. Victory Medal a ďalšie. Pochovaný je na Arlingtonskom národnom cintoríne v hrobe č. 7179 a sekcii 12. V roku 2008

zistil americký vojak Gunnery Sergeant Matt Blais, ktorý bol pridelený k bezpečnostnej službe Amerického veľvyslanectva na Slovensku, že Strank nebol rodeným Američanom, ale že nadobudol občianstvo USA až v roku 1935 prostredníctvom naturalizácie svojho otca, pričom nikdy nedostal o tom doklad. Matt Blais sa preto obrátil na Imigračný a naturalizačný úrad (INS) so žiadosťou o vydanie dokladov o Strankovom občianstve, ktorej bolo vyhovené. 29. júla 2008 prevzala Strankova najmladšia sestra Mary Pero, v rámci ceremónie pred Pamätníkom americkej námornej pechoty v Arlingtone, listinu potvrdzujúcu jeho

americké občianstvo.

Pamätník na Michala Strenka bude pod hradom Ľubovňa

Mladí ľudia, ktorým nie je ľahostajný svet minulý a ani ten dnešný sa rozhodli, že na rodáka zo severného Spiša nezabudnú. A tak isto ani na tých ďalších, ktorí položili životy za obranu vlasti pred fašizmom a nacizmom. Vo svojom projekte píše zakladatelia neziskovej organizácie Branislav a Katarina Ilkovičovi: "Nakoľko nás dnes trápi hlavne to, že mladí ľudia nejavia záujem o obdobie druhej svetovej

vojny a nevedomujú si veľmi tenkú hranicu medzi mierom a vojnou, je našou povinnosťou nedovoliť zabudnúť na všetko zlo a nenávisť, ktoré boli s 2. sv. vojnou spojené. Vo svete čoraz viac cítime i vidíme nielen vzrastajúci neonacizmus, ale aj množstvo mladých ľudí bez práce, ktorí sú frustrovaní, podobne ako v časoch nástupu nacizmu a fašizmu v Európe i vo svete. Radi by sme týmto našim projektom oslovili najmä mladú generáciu, pripomenuli im nebezpečenstvá tohto obdobia i potrebu chrániť slobodu a mier s cieľom nezopakovania smutnej histórie". V objekte pod hradom nechcú vystavovať iba predmety z daného obdobia, ale pomocou moderných audiovizuálnych prostriedkov približovať situácie obdobia II. svetovej vojny na príbehoch vojakov, dôstojníkov a obyčajných ľudí zúčastnených na oboch stranách konfliktu. Časť expozície chcú mladí ľudia venovať aj aktuálnym vojnovým konfliktom vo svete, pôsobeniu našich vojakov v spolupráci s USA v jednotlivých mierových misiách so zámerom poukázať na dôležitosť takýchto misí za účelom ochrany svetového mieru. Súčasťou expozície je plánovaný aj Dom vojnových veteránov, ktorým sa pozornosť venuje iba okrajovo. "Mnoho ľudí za dnešnú slobodu zaplatilo tým najcennejším, svojím životom. My dnes máme povinnosť nedovoliť na hrôzy vojen zabudnúť", konštatujú Ilkovičovi. Projekt neziskovej organizácie ráta s podporou nielen štátu, ale aj zo zahraničia. Dúfajú, že im pomocnú ruku podá aj veľvyslanectvo USA na Slovensku, slovenské fraternalistické a kultúrne organizácie Slovákov v USA i vo svete. Projekt si môžete pozrieť na web stránke:

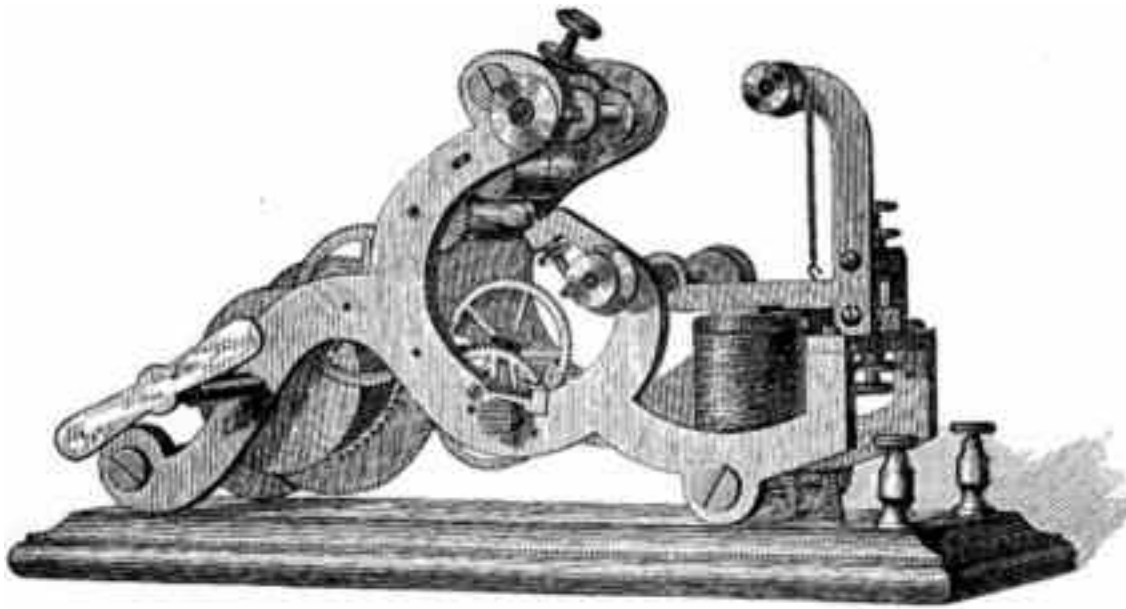
www.noms.sk

Osobnosti

Pred 225. rokmi sa narodil Samuel Morse

Maliar, grafik a vynálezca elektromagnetického telegrafu Samuel Finley Breese Morse je známy ako tvorca medzinárodnej telegrafickej abecedy nazvanej podľa neho - Morseova abeceda. Narodil sa pred 225 rokmi v Spojených štátoch amerických (USA) 27. apríla 1791.

MORSE REGISTER.

Manufactured by L. G. Tillotson & Co., New York.

Morseova abeceda má uplatnenie v krízových situáciách, kedy nie je možné použiť iný, komfortnejší spôsob komunikácie. Pôvodnú abecedu zdokonalil v roku 1918 istý Philips, ktorý v podstate vytvoril súčasnú podobu abecedy. Až koncom 20. storočia bola Morseova abeceda plne nahradená modernejšími formami komunikácie. Samuel Finley Breese Morse sa narodil 27. apríla 1791 v Charlestowne (USA) v rodine protestantského kazateľa. V mladosti sa oddal umeniu a stal sa študentom známeho amerického maliara Washingtona Allstona. Po absolvovaní Yaleovej univerzity (Yale University, USA) sprevádzal Allstona do Európy, kde sa venoval

d'alšiemu štúdiu.

Morseho ovplyvnila cesta do Európy

V roku 1832 sa vracal z európskeho pobytu do USA a práve táto cesta mala vplyv na jeho ďalší život. Na plachtenci Sully sa plavil aj fyzik Jackson, ktorý predvádzal posádke a cestujúcim najrôznejšie hračky s elektrinou a s elektromagnetom. Morse vystúpenia pozorne sledoval. Magnetická sila elektriny ho natoľko zaujala, že sa k nej neustále vracal i keď už bol profesorom maliarstva na univerzite v New Yorku (USA) a mal zamestnanie, ktoré nemalo s fyzikou nič spoločného. Pokúšal sa

zostaviť elektromagnetický telegrafický prístroj. Vytvoril koncept jednoduchého telegrafu, ktorý postupne zlepšoval a rozmyšľal nad zjednodušením zložitého zaznamenávania správ pomocou špeciálnej abecedy pozostávajúcej z bodiek a čiarok (v éteri krátke a dlhé "pípnutie"). Jeho vynález zatienil dovtedy existujúce ihlové, optické, zvonkové, ručičkové telegrafy iných vynálezcov.

Prvá správa z Washingtonu do Baltimoru

Prvé úspešné pokusy s elek-

Samuel Morse

tromagnetickým telegrafom realizoval 6. januára 1838. Uplatnenie v praxi a zavedenie telegrafu sa začalo až keď Kongres USA udelil v roku 1843 na tento účel štátnu dotáciu. Začala sa budovať prvá americká telegrafná linka, ktorá spojila Washington s Baltimorom. Telegrafnú linku slávnostne uviedli do prevádzky 24. mája 1844 a Samuel Morse prvýkrát verejne predviedol telegraf, keď poslal správu z Washingtonu do Baltimoru. Prvým telegramom bol biblický citát. Potom nasledovala otázka z Baltimoru, čo je nového vo Washingtone a vzápätí mali baltimorské denníky možnosť uverejniť prvú telegrafickú depešu. Prínos moderného prenosu správ bol

neodškriepiteľný. Prvá americká telegrafická transkontinentálna linka bolo uvedená do prevádzky v roku 1861. Telegrafné drôty na stĺpoch zrýchlili prenos informácií aj počas americkej občianskej vojny (1861-1865), ale že sa vojaci do nich zapletú a zmari sa tak jeden útok konfederáčného vojska, to Morse naozaj netušil. Tvorca tzv. Morseovej abecedy Samuel Finley Breese Morse zomrel 2. apríla 1872 krátko pred dosiahnutím veku 81 rokov v New Yorku. Jeho kódovaná abeceda pretrvala. V decembri 2003 po dlhých desaťročiach do nej oficiálne pribudol kód pre znak "zavináč" - @ (spojenie kódov pre A a C). Predtým pribudol nový kód pred druhou svetovou vojnou.

A	·—	M	— ·	Y	— ·—	6	— ·— ·
B	— ·—	N	·— ·	Z	— ·— ·	7	— ·— ·—
C	— ·— ·	O	— —	Ā	·— ·—	8	— ·— ·—
D	— ·—	P	·— ·—	Ō	— ·—	9	— ·— ·—
E	·—	Q	·— ·—	Ū	— ·—	?	— ·— ·—
F	— ·— ·	R	·— ·—	Ch	— ·—	!	— ·— ·—
G	— ·—	S	— ·—	0	— ·—	?	— ·— ·—
H	— ·— ·	T	— ·—	1	·— ·—	!	— ·— ·—
I	·— ·	U	— ·—	2	— ·—	!	— ·— ·—
J	— ·— ·	V	— ·—	3	— ·—	!	— ·— ·—
K	·— ·—	W	— ·—	4	— ·—	!	— ·— ·—
L	— ·—	X	— ·—	5	— ·—	!	— ·— ·—

Slovenské mestá

Významné slovenské mesto Martin

Martin leží neďaleko sútoku rieky Turiec s Váhom v Turčianskej kotline obkolesenej vrchmi Malej a Veľkej Fatry, Žiaru a Kremnických vrchov. K osídleniu Martina došlo oveľa skôr, ako sa zmieňuje prvá písomnosť z 13. storočia.

Na základe výsledkov archeologického výskumu najstaršie osídlenie Turca pochádza zo strednej kamennej doby (2600–2300 pred n.l.), keď sa na západnom úpätí Veľkej Fatry usadil ľud kultúry kanelovanej keramiky. Súvislejšie osídlenie Turca poznáme zo strednej bronzovej doby (1500–1250 pred n.l.). Príslahlé terasy rieky sa v dobách železných a v dobe rímskej stali domovom ľudu lužickej kultúry. Vo veľkomoravskom období bol Turiec najosídlenejšou zo všetkých vysoko položených kotlín Slovenska, o čom svedčia kniežacie mohyly z 9. a 10. storočia po Kristovi. Podľa archívnych dokumentov územie Turca patrilo na začiatku 12. storočia do Uhorska. Po začlenení Turca do ranofeudálneho uhorského štátu tu panovníci nechali v platnosti starú správu. V prvej polovici 13. storočia sa verejnosprávne centrum Turčianskej kotliny nachádzalo v hornej Nitre, tvorili spoločný administratívny celok. Kopírovali tak cirkevnú orga-

nizáciu, ktorá bola staršia. Z hľadiska cirkevnej organizácie bol Turiec súčasťou nitrianskeho archidiakonátu a patrila pod právomoc Sklabinského hradu. Z mestských častí Martina vtedy ako osada Záturčie patrí medzi najstaršie a po prvý raz sa spomína v listine z roku 1255. Priekopu máme v listinách doloženú až v roku 1271. Údolie potoka Jordán tiež patrí medzi najstaršie obývané územia dolného

Turca. Prvá donácia na toto územie pochádza z roku 1242. Na území južne od Martina sa v roku 1258 spomínajú Jahodníky.

Prvá zmienka o osade

Prvá listinná zmienka o Martine sa nachádza až v donácii uhorského panovníka Ladislava IV. z roku 1284, čo je prvý nepriamy doklad. Hraničná čiara prechádzala cez veľkú cestu z Belej do Martina – in villam sancti Martini. Obyvateľstvo sa živilo poľnohospodárstvom a pastierstvom, o čom svedčia privilégia z rokov 1257 a 1265. Pre vznik a vývoj Martina v stredoveku mala významnú úlohu komunikačná poloha. Križovatka cestných komunikácií v Martine nebola, len z hlavnej cesty odbočovala cesta na Sklabinský hrad. Práve táto cesta na Sklabiňu, prechádzajúca cez osady údolia Jordánu, hospodársky pozdvihla Martin. Na tomto spoločnom výhodnom mieste sa schádzalo obyvateľstvo širokého okolia k náboženským obradom, tu pochovávali svojich blízkych a súčasne tu začali vymieňať svoj tovar, čím vzniklo výmenné miesto. Takto v druhej polovici 13. storočia okolo kaplnky alebo kostola a cintorína vznikala osada, ktorá dostala názov podľa patróna kostola. Martinský kostol bol pôvodne drevený. V druhej polovici 13. storočia bol znovu postavený v štýle ranej znievskej gotiky. Prvá písomná správa, ktorá sa priamo dotýka Martina, je donácia magistra Donča z 25. júla 1315 pre farnosť Kostola sv. Martina.

Povýšenie na mesto v roku 1340

Výrazný rozvoj Martina ako spoločensko-hospodárskeho strediska dolného Turca spadá do prvej polovice 14. storočia, vďaka čomu mu boli udelené mestské výsady. Martin bol povýšený na mesto 3. októbra 1340, keď mu panovník Karol Róbert udelil

mestské privilégium. Povýšenie osady Martin do mestského stavu znamenalo pre jeho obyvateľov väčšie hospodárske možnosti a spoločenský vzostup. Sľubný vývin mesta prerušil vpád husitov do Turčianskej kotliny v septembri 1431. Pre Turiec, hlavne pre Martin, bola osudná až štvrtá výprava táboritov na Slovensko na jar 1433. Pri spiatočnej ceste husitské vojská vtrhli do Turčianskej kotliny, kde vyplenili Martin, Turany a pravdepodobne i Sučany. Dielo skazy v Martine bolo také, že správa o ňom sa rozšírila i do Poľska. Aj panovník Žigmund sa v listine, ktorou Martinu znovu udeľoval staré výsady, z 23. novembra 1434 veľmi pohoršoval nad konaním husitských vojsk. Žigmund obnovením mestských práv ponechal Martinu i naďalej jeho výsady. V 15. storočí Martin a celý Turiec sužovali i prírodné katastrofy. V rokoch 1443 až 1445 a 1453 postihlo Martin a okolité mestečka a osady zemetrasenie. Okrem týchto prírodných nešťastí postihla Martin na jeseň 1452 morová epidémia.

Remeslá ovplyvňovali hospodárstvo

Mestečko sa stávalo čoraz závislejšie od rodiny Révaiovcov, nových pánov hradu Sklabiňa, ale obyvatelia Martina sa usilovali rozšíriť svoje výsady. V roku 1557 na žiadosť Michala Révaia panovník Ferdinand I. Habsburský potvrdil martinské trhové právo. Prostredníctvom Révaiovcov si obyvatelia Martina vymohli aj rozšírenie jarmokov. Panovník Leopold I. vydal 24. februára 1668 pre Martinčanov listinu, v ktorej im potvrdil trhové právo. Významným hospodárskym činiteľom stredovekých miest boli remeslá. Prvý doložený záznam o kováči v Martine máme z roku 1384. V súpise z roku 1557 sa tu spomínajú obuvníci, kováči, zámočník a hrnciar. Prvý spoločný obuvnícky cech pre Martin a Mošovce je doložený v roku 1551. Koncom 18.

storočia nebolo okrem Mošoviec ani v jednom turčianskom mestečku viac ako 50 remeselníkov. Úroveň remeselnej výroby v Turci zaostávala za celoslovenským priemerom.

Revolučné pohyby

Martinčania a obyvatelia Turca sa aktívne zapojili do revolučného diania v rokoch 1848–1849. Po revolúcii sa Martin z hospodárskeho hľadiska vôbec nelíšil od ostatných turčianskych mestečiek. Martinčania sa zaoberali najmä poľnohospodárstvom. Potvrdzuje to i správa martinského slúžneho na ministerstvo z roku 1875, v ktorej sa uvádza, že typickým zamestnaním žien bolo tkanie ľanového a konopného plátna; muži sa venovali prevažne roľníctvu, najmä chovu dobytka a aj remeslám. Martin začal hrať významnú úlohu v dejinách slovenského národa najmä od Memorandového zhromaždenia, ktoré sa konalo 6. a 7. júla 1861. Boli na ňom proklamované ciele slovenského národa. Priamym výsledkom Memorandového zhromaždenia v Martine a najväčším úspechom slovenského národného hnutia v prvej polovici 60. rokov 19. storočia bolo založenie Matice slovenskej a vznik troch slovenských gymnázií. Ustanovením Slovenskej národnej rady v Martine 30. októbra 1918 a vyhlásením Deklarácie slovenského národa bol prijatý základný štátoprávny dokument novovytvoreného štátu – Česko-slovenskej republiky. Mesto je v rámci nového územno-administratívneho členenia Slovenskej republiky od júla 1996 sídlom okresu Martin v rámci Žilinského kraja.

Zábava

HOROSKOP

BARAN

Baran by mal byť v máji pribojný. Konečne sa môže máj stať po veľa rokoch mesiacom lásky. Na začiatku mesiaca sú možné problémy so vzťahmi doma i v zamestnaní. To však môžete prekonať usilovnou prácou. Na konci mája dbajte viac na svoje zdravie.

BÝK

V máji by mal Byk využiť svoju vládu naplno. Hviezdy vám prinášajú šťastie vo všetkom, pre vás aj úspechy v láske. Vaša Venuša bude stáť priam ideálne, tak to využite! Myslite ďaleko dopredu, nielen na krátkodobé ciele. Všetko môžete vyhrať alebo pokaziť.

BLÍŽENCI

Blíženci by sa mali v máji venovať láske na plné obrátky. Na začiatku mája vám hviezdy prinesú šťastie. Venujte sa partnerovi najlepšie ako viete. Nepreháňajte s emóciami, viac sa zamerajte na potreby svojho miláčika. Viac vám pôjde vyjednávanie.

RAK

Rak by mal v máji riešiť svoje priority. V máji si užijete aj lásku, ale nezabúdajte ani na svoje pracovné povinnosti. Milostný vzťah nie je vylúčený, záležať bude len na vás. Ďaleko horšie to môže byť vo vašom profesionálnom živote.

LEV

Lev by sa v máji nemal dať vyprovokovať. V máji podľahnete kúzlu lásky a na svetské záležitosti nebude čas. S veľkými úspechmi však nepočítajte, možné sú milostné komplikácie. Aj keď sa vám v citovom živote môžu diať veľké veci, nemusia byť pozitívne.

PANNA

Panna by mala v máji veľa plánovať. Okrem pár dní, vám tento mesiac prináša milostné hody. Prípadné problémy s láskou neriešajte. Buď sa vyriešia samé alebo budú pretrvávajúť. Myslite na svoju budúcnosť. V tomto smere vám budú hviezdy priat.

VÁHY

Váhy by v máji radšej nemali o ničom rozhodovať. V máji vám asi ťažko niekto zakáže lásku, tak sa jej nebráňte. Ak sa vám nebude dariť v láske, zamerajte sa na svoju prácu. V druhej polovici mesiaca sa vám môže podariť vymyslieť niečo dôležité.

ŠKORPIÓN

Škorpión by mal v máji využiť svoje šťastie. Divoké konštelácie budú pokračovať. Ak sa budete dobre cítiť, v práci ešte pridajte. Na partnera a svojich blízkych buďte dobrí a mierni. Je možné, že budú v strese, tak ich podržte. Pozor na chyby.

STRELEC

Strelce by sa mal v máji spoliehať na svoj vnútorný hlas. V máji môžete vsadiť na lásku, veľké záranky však nečakajte. Budú síce konštelácie, ktoré láske prajú, ale aj tie, ktoré budú proti. Májové hviezdy vám navrhujú, usilovne pracovať.

KOZOROŽEC

Kozorožec by mal byť v máji rozhodný. Je na vás, či sa budete venovať svetským hodnotám alebo milostnému raju. Oboje vám naraz nepôjde. Oplatí sa zamerať na svoje financie. Všetko by ste mali zvládať s prehľadom. Osobný život môže trochu pokrývať.

VODNÁR

Vodnár by sa v máji nemal púšťať do ničoho podstatného. V máji viac ako na lásku myslíte na svetské záležitosti a spomaľte životné tempo. Na lásku zrejme ani nebudete mať čas. Možné je, že sa na vás ani nebude šťastie veľmi usmievať.

RYBY

Ryby by v máji mali prevziať zodpovednosť za svoj život. V máji už nepôjde nič tak hladko, dokonca sú tu možné aj milostné ťažkosti. Ako si to v citovom živote zariadíte, tak to budete mať. Možné je, že sa o niekoho popálite. Zvažovať však všetko na osud bude neúčinné.

KRÍŽOVKA

	skratka započato-severo-nápadu	2. časť tajničky	jeviša sa žltou	nakožla na lod	programo-vaní jazyk	stev bez vojny	Rozhovor: - Nevolať ma „mami“ len preto, že spievam s tvojimi otcom!... - No dobre, ...ale ako ťa mám teda volať?.. (Dokovidenie tvorí tajničku krížovky)			
zostávajú							skratka súhrvná Plochy	žensko meno	jemno pohá-dzala	pravidlá (náb.)
horole bez plá-meňa										
Pomôcky: ELL, lrbll, lrbll, N5B, orlrbx	synova mojich synov	čísloko žen. meno 3. časť tajničky			počítava- lef.repy žensko meno					
prítah- livoť						pracovná správa vo vnútri odvoľ				
donsťah. ornátole							1. časť tajničky mužsko meno			
voľá si na starosť								skr. pre a dolo snežný lispard		
znáčka pera			ohodnoto, určilo zaru popustenie za zásad							
krížajú				stehova- sroľ pletovacie						
Pomôcky: aduár, Okoron, Sl, antrax	železo žva Nerska tank (zostor.)				vronec berdu lítanú klyol				4. časť tajničky	Ofga (dom.)
noskôr						tu, kam, vecfa otroc (bás.)				
lépky poidra- hoiam							rieka v Spinnakko (bás.) (náb.)			
kapou získaval								riemko číslo 51 značka náčie		
ohlas, ozveno				anglická herečka (Mcdel)						
prudonia vody				žensko meno						

MÚDROŠŤ SLÁVNÝCH ĽUDÍ

Matka Tereza

„Chudobu sme stvorili my, nie Boh, ja a ty - naším sebestvom.“

„O čo viac prijme v mlčaní, o to viac budeme môcť rozdávať v každodennom živote.“

„Aby sme mohli vidieť Boha, musíme mať čisté srdce: nijaká žiarlivosť, hnev, hádky a nijaká nešľachetnosť... Kontemplácia znamená dovoliť Ježišovi, aby v nás prežíval svoje utrpenie, svoju lásku, svoju pokoru, aby sa s nami modlil, bol medzi nami a prostredníctvom nás viedol ľudí k svätosti.“

Počet spontánných potratov u Sloveniek pribúda

Ženy na Slovensku prišli vlni o dieťa v 22 percentách prípadov. Počet umelých prerušení v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesol, spontánných potratov lekári zaznamenali viac. Vyplýva to z najnovších údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI). Umelé prerušenie tehotenstva podstúpili najmä ženy, ktoré už majú deti. Spontánne potratili najmä tie, ktoré zatiaľ nemajú žiadne dieťa. V roku 2015 evidovali lekári 15.647 potratov. Z toho 15.251 u žien s trvalým bydliskom na Slovensku a 396 u žien bez trvalého bydliska. Ženy vlni umelo prerušili tehotenstvo v 7004 prípadoch, čo je o 497 menej ako v roku 2014. "Oproti roku 2006 sa ich počet znížil až o 4980," píše NCZI v publikácii.

Počet spontánných potratov sa vlni oproti roku 2014 zvýšil o 542. Vlni takto o dieťa prišlo 5584 žien. V roku 2006 lekári nahlásili 4827 spontánných potratov. Umelo prerušili tehotenstvo najmä ženy vo veku 30 až 34 rokov a 35 až 39 rokov. Spontánne potratili najmä 30- až 34-ročné ženy a 25- až 29-ročné. Osem spontánných potratov a 15 umelo prerušených tehotenstiev majú za sebou aj maloleté dievčatá do 14 rokov. Pri prepočte na 1000 žien v reprodukčnom veku bolo v roku 2015 najviac spontánných potratov v Bratislavskom, Prešovskom a Nitrianskom kraji. Umelé prerušenie tehotenstva najčastejšie podstúpili ženy z Banskobystrického, Nitrianskeho a Bratislavského kraja.

Potratová tabletká má na Slovensku prísť o registráciu

Ministerstvo zdravotníctva očakáva, že Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL) zruší registráciu pre potratovú tabletku Mifegyne. Registrácia sa zruší, ak ani po troch rokoch nie je liek uvedený na trh. Zákon však umožňuje výnimku. Europoslankyňa Anna Záborská (KDH) dnes preto vyzvala šéfa rezortu Tomáša Druckera (nominant Smeru-SD), aby ju výrobca nedostal. Záborská informovala, že ŠÚKL už dostal žiadosť o udelenie výnimky a v týchto dňoch sa obrátil na ministerstvo so žiadosťou o usmernenie. Upozorňovala, že výnimku možno udeliť len z

dôvodu ochrany verejného zdravia. "Zákon ani vyhláška sa nezmenili. Vyzývam preto ministra zdravotníctva, aby odporučil ŠÚKL zamietnuť žiadosť výrobcu o výnimku," povedala Záborská. Ministerstvo zdravotníctva podľa svojej hovorkyne Stanislavy Pondelovej zmenu príslušnej legislatívy nechystá. "Ministerstvo očakáva, že ŠÚKL bude postupovať v zmysle legislatívy, podľa zákona 362/2011 o liekoch a registrácii humánneho lieku zruší, nakoľko do troch rokov od registrácie nebol humánny liek uvedený na trh v SR," reagovala.

Liečivá púpava

Významná liečivá bylina najmä pri bolestiach žlčníka a chorobách pečene. Je všeobecne známe: "Koľko chorôb je na svete, toľko je aj liečivých bylín". Púpava je trvalá rastlina so stonkou bez listov vysokou 5 až 30 cm. Po odtrhnutí roní biele horké mlieko, ktoré zanecháva na pokožke hnedé škvrny. Kopyjovité a rôzne vykrojené listy rastú z prízemných ružíc. Kvety sú žlté, jednotlivo na dutej stonke. Zvyčajne rastie ako burina, na lúkach, poliach, na okrajoch poľných ciest, na úbočiach hôr, ale aj v záhradkách a v parkoch, ktoré sa rozširujú záplavou týchto zlatožltých kvietkov. Kvitne od apríla do októbra. Zberajú sa

všetky časti rastliny. Celá rastlina je jedlá a liečivá, špecifická svojou mierne horkastou chuťou. Má priaznivé účinky pri zápaloch močových ciest, obličkových kameňoch, zvyšuje tvorbu a vylučovanie žlče, má krv čistiacie účinky, tým pomáha pri dne a reumatizme. Pôsobí močopudne, podporuje tvorbu žlče a žalúdočných štiav, reguluje a urýchľuje trávenie. Zlepšuje činnosť pankreasu, pomáha pri liečbe cukrovky. Čistením krvi znižuje krvný tlak a zlepšuje aj činnosť srdca. Taktiež pomáha pri chronickej únave, pri opuchnutých lymfatických uzlinách, pri zväčšení sleziny. Pôsobí proti degenerácii kostí a chrupaviek.

Napomáha vyvolať menštruáciu. Preventívne užívanie púpavy zabraňuje tvorbe žlčových kameňov. Kúra by nemala trvať kratšie ako štyri týždne. Púpavové listy obsahujú vitamín C, vitamíny skupiny B a provitamín A, minerály draslík, sodík, hliník, meď, železo, vápnik, kremík, síru a fosfor. Je tiež bohatá na saponíny, horčiny, chlorofyl a inulín (v jeseni je jeho obsah až 40%, ale na jar len okolo 2%). Odporúča sa počas šiestich týždňov denne zjesť za hrst' čerstvých mladých púpavových listov ochutených cit-

rónovou šťavou. Organizmus doplnia o potrebné látky a zároveň ho očistia od toxických nánosov. Púpavu, by mali užívať aj ľudia, ktorí sa cítia chorí a unavení. Jej prečisťujúci a posilňujúci účinok sa dostaví vo forme zlepšenej činnosti vnútorných orgánov a hlavne sa im vráti potrebná chuť do života. Všetky časti tejto rastliny, ako je koreň, listy, stopky i kvety sú jedlé a liečivé. Mladé listy, ktoré ešte neobsahujú mlieko sa používajú do šalátov. Púpavový koreň sa zberá skoro na jar a to v marci, alebo v je-

seni v mesiacoch október a november. Pri vykopávaní dbajte na to, aby ste koreň nepoškodili, vyteká z neho veľa púpavového mlieka. Ak je nutné koreň rozrezať, tak iba pozdĺžne. Môžete si nazberať a nasušiť aj koreň spolu s vňaťou. Rastlinu treba zbierať popoludní, tesne pred rozkvitnutím. Zberajú sa mladé rastliny bez kvitnúcich bylí, v mesiacoch marec až máj. Suší sa v jednej vrstve najskôr prirodzeným teplom a dosúša sa umelým do 50°C. Skladovať v dobre uzatvárateľných nádobách.

Veda

Objavili štvrtý druh titanosaura, zachovala sa len lebka

Argentínsko-americký tím paleontológov na čele s Rubénom Martínezom z Universidad Nacional de la Patagonia San Juan Bosco popísal nový druh dinosaura zo skupiny sauropodov, ktoré boli najväčšími suchozemskými živočíchmi v histórii Zeme. Fosília nového druhu, ktorý pomenovali Sarmientosaurus musacchioi, obsahuje lebku a niekoľko krčných stavcov. Ide pritom len o štvrtý z viac než 60 popísaných druhov sauropodov zo skupiny Titanosauria, z ktorého sa zachovala aj lebka. To vedcom umožnilo získať informácie o tom, ako tieto dinosaury vnímali okolie. Sarmientosaurus musacchioi žil pred 95 miliónmi rokov na území dnešnej južnej Argentíny, pričom dorastal do dĺžky dvanásť až pätnásť metrov a

vážil osem až dvanásť ton. Tvar jeho lebky a zubov naznačuje, že šlo o evolučne starší druh, než boli iné titanosaury z rovnakého obdobia. Jeho očné sú v pomere k lebke relatívne veľké, na základe čoho Martínez s kolegami usudzuje, že Sarmientosaurus mal lepší zrak než iné druhy príbuzných dinosaurov. Jeho vnútorné ucho bolo zas podľa vedcov prispôbené na zachytávanie nízkofrekvenčných zvukov, pomocou ktorých pravdepodobne navzájom komunikovali. Poloha vnútorného ucha, ako aj zachovaná skostnatená krčná šľacha, zároveň naznačujú, že Sarmientosaurus držal hlavu smerom k zemi. Vedci si preto myslia, že tento druh, ktorého popis zverejnili v magazíne Plos One, sa živil prevažne nižšou vegetáciou.

Eset upozornil na škodlivý kód, odhaľuje heslá na Facebooku

Výskumníci bezpečnostnej spoločnosti Eset analyzovali škodlivý kód, ktorý sa šíri cez Facebook a vďaka sociálnemu inžinierstvu infikuje internetový prehliadač Google Chrome. Podľa IT spoločnosti nie je vylúčené, že autor vytvorí aj verzie pre iné internetové prehliadače. Škodlivé rozšírenie (plugin) prehliadača šíria nedobrovoľne infikovaní používatelia Facebooku. "Rozšírenie podsúva kontaktom infikovaného používateľa odkaz na stránku, na ktorej sa má nachádzať video s názvom 'My first video', 'My video' alebo 'Private video'," vysvetlil Eset. Stránka navedie používateľov k inštalácii škodlivého rozšírenia, čím prichádzajú o heslo do svojho Facebook účtu, pri niektorých prípadoch aj o

samotný prístup do sociálnej siete. Škodlivé rozšírenie, ktoré Eset označil ako JS/Kilim.SO alebo JS/Kilim.RG, si našlo svoje obeť aj na Slovensku a v Českej republike. Používateľ Facebooku dostane buď správu od svojho infikovaného kamaráta, alebo ho jeho kontakt označí vo svojom príspevku. Po kliknutí na link sa používateľovi zobrazí falošná verzia stránky Youtube s informáciou, že si video bude môcť pozrieť až po tom, čo si nainštaluje rozšírenie Video Play. "Ak si tento link otvoril v prehliadači Google Chrome a rozšírenie si nainštaluje, jeho prehliadač je infikovaný a veľmi rýchlo začína odkaz na falošný Youtube šíriť ďalej medzi jeho kontakty. Škodlivý kód vie okrem toho ukradnutému Facebook účtu

pridávať kamarátov, vytvárať Facebook stránky, zdieľať, meniť a skrývať príspevky. Táto funkcionálna však aktuálne nie je používaná," poznamenala bezpečnostná spoločnosť. Ak sa užívateľ stane obeťou kódu, Eset odporúča v prvom rade z prehliadača Google Chrome odstrániť rozšírenie s názvom "Make a GIF", to je totiž skutočný názov škodlivého rozšírenia. Poškodení by si tiež mali preskenovať počítač bezpečnostným softvérom. Až po preskenovaní a vyčistení počítača by si mali zmeniť heslo do sociálnej siete. "Heslo si určite nemeňte na počítači s infikovaným internetovým prehliadačom, aj k novému heslu by sa totiž dostal útočník," uzavrela bezpečnostná firma. Spoločnosť Eset

je svetovým výrobcom bezpečnostného softvéru pre firemnú klientelu a domácnosti. Firma sídli v Bratislave, regionálne pobočky má v Prahe, Jene, San Diegu, Buenos Aires, Sydney a Singapure. Zastúpenie má vo viac ako 180 krajinách sveta.

NASA: Riziko roztápania grónskych ľadovcov je väčšie

Mnohým ľadovcom v Grónsku hrozí, že sa roztopia rýchlejšie, ako sa doteraz predpokladalo, uviedli to americkí vedci. Približne 90 percent grónskych ľadovcov ústi do oceánu. A topia sa tak nielen zhora v dôsledku pôsobenia slnka a teplého vzduchu, ale aj zdola, kde sa stretávajú s teplejšou oceánskou vodou, oznámil americký Národný úrad pre letectvo a vesmír (NASA). Zatiaľ čo vo väčšine svetových oceánov je voda na povrchu teplejšia ako v hĺbke, v Grónsku je to naopak, pretože topia-

ce sa ľadovce udržiavajú horné vrstvy oceánu oveľa chladnejšie. Vedci doteraz predpokladali, že hĺbka oceánu je pod grónskymi ľadovcami dostatočne malá na to, aby si voda v oceáne udržala nízku teplotu. Vedecký tím však zistil, že oceán pod grónskymi ľadovcami je oveľa hlbší, ako sa domnievali, čo znamená, že sa tam nachádza hlbšia teplejšia vrstva vody, ktorá môže pôsobiť na chladnejšie ľadové vrstvy nad sebou, vysvetlila tlačová agentúra DPA.

Lietadlo Solar Impulse 2 preletelo z Havaja do Kalifornie

Lietadlo na solárny pohon Solar Impulse 2 úspešne dokončilo deviatu etapu svojej cesty okolo sveta, keď preletelo z Havajských ostrovov do Kalifornie. Švajčiarsky pilot Bertrand Piccard pristál v sobotu 30. apríla 2016 o 23:44 miestneho času / v nedeľu o 8:44 SELČ / na letisku v meste Mountain View južne od San Francisca. Let trval tri dni, počas ktorých Piccard prekonal vzdialenosť viac než 4 500 kilometrov. Solar Impulse 2 má rozpätie krídel 72 metrov, váži však iba 2,3 tony. Počas jednotlivých etáp sa v kokpíte striedajú dvaja piloti, spomínaní Bertrand Piccard a André Borschberg, pričom v lietadle je vždy len jeden z nich. Ich let okolo Zeme odštartoval 9. marca 2015 v Abú Zabí v Spojených arabských emirátoch a pôvodne mal trvať päť mesiacov. Prvá etapa mala cieľ v Ománe, odkiaľ sa lietadlo cez Arabské more dostalo do Indie. Nasledovali zastávky v Mjanmarsku a Číne, odkiaľ mal Borschberg letieť priamo na Havaj.

Pre nepriaznivé počasie však musel 1. júna pristáť v japonskej Nagoji, kde lietadlo následne pobudlo takmer mesiac. Letom z Nagoje na Havaj vytvoril Borschberg nový rekord pre najdlhšie trvajúci sólový let. Počas tohto letu však došlo k poškodeniu batérií v dôsledku prehriatia a lietadlo museli odstaviť a opraviť. Oprava trvala takmer rok, pričom Solar Impulse 2 sa vydal znova na cestu okolo sveta 21. apríla. Ďalšie dve medzipristátia bude mať tiež v USA, následne sa cez Atlantický oceán presunie buď do južnej Európy alebo severnej Afriky. Cieľom je spomínané Abú Zabí.

Planéty prichádzajú o atmosféru v dôsledku pôsobenia hviezd

Medzinárodný tím vedcov na čele s Miou Sloth Lundkvist z Aarhuskej univerzity v Dánsku potvrdil teóriu o tom, že exoplanéty typu superzem prichádzajú o svoju atmosféru v dôsledku pôsobenia svojich materských hviezd. Planéty, ktoré sa nachádzajú príliš blízko k svojim hviezdám, neustále bombarduje žiarenie, čo spôsobuje, že postupne prichádzajú o vrchné časti atmosféry. Lundkvist a jej kolegovia použili na overenie tejto teórie údaje z teleskopu Kepler, pričom sa zamerali práve na spomínané planéty typu superzem, ktoré sú dvoj- až desaťnásobne väčšie než Zem. Následne pomocou astroseizmologických metód preskúmali vnútornú štruktúru vybraných hviezd, na základe čoho dokázali určiť veľkosť exoplanét, ktoré okolo nich obiehajú. "Pre tieto planéty je to ako stáť hneď vedľa fény, ktorý je zapnutý na najhorúcejší stupeň. O tom, že takéto planéty môžu prichádzať o svoju atmosféru, sa veľa teoretizovalo. My sme teraz získali priame dôkazy, ktoré to potvrdzujú. Naše výsledky dokazujú, že planéty s určitou veľkosťou, ktoré sa nachádzajú blízko svojich hviezd, boli pravdepodobne na začiatku svojho života oveľa väčšie a vyzerali úplne odlišne," uviedol Guy Davies z Birminghamskej univerzity, ktorý spoločne s kolegami zverejnil výsledky štúdie v časopise Nature Communications.

Inzerujte

Potrebujete niečo predať? Hľadáte prácu, byt na prenájom či lásku? Odpoveď je jednoduchá, inzerujte so Slovákom v Amerike!
P.O. BOX 2060 Linden, NJ 07036
Tel. 917-847-9298
office@slovakvamerike.com

SNAP LOGISTICS CORP. hľadá šoférov

Kontakt: 201-406-9300

Apartment for sale by owner. Zvolen, Slovakia, city center.
Two rooms plus kitchen and bath, balcony, 2nd floor.
brick building, 57 sq. meters. Complete reconstruction.
Fully furnished. Parking in rear.
Shopping center 5 minutes walk. Southeast orientation.
Contact Dagnor McCordle, 717-334-7853.

Predám stavebný pozemok s vypracovaným projektom
v historickom centre mesta Stará Ľubovňa.
Viac informácií v redakcii novín.

Stavebná firma prijme do zamestnania maliarov a topelárov alebo zručných
chlapcov odhodných naučiť sa remeslo.
Vodičský preukaz je potrebný, práca v NJ.
Volajte Peteru: 973-722-3900

Predám poštové známky vydané za Slovenského štátu v rokoch 1939-1945.
Zaujímavé môžu byť foto známok. Cena dohodou.
V prípade vážneho záujmu, a po dohode a cene je možné,
ak záujemca príde v lete (alebo inakedy) na Slovensko, známky osobne prevziať.
Kontakt: kokavc612@gmail.com

Strávte krásne letné dni v Tatrách.
Luxusný apartmán
za výhodnú cenu.
Už od 40 €/noc za 4 osoby.
www.slovaktatry.com

Spend beautiful Summer days
in Tatras.
Luxury apartment
Starting 40 €/night for 4 people.
www.slovaktatry.com

ČÍSLA A ADRESY, KTORÉ HĽADÁŠ

Velvyslanectvo SR
vo Washington, DC
3523 International Court, NW,
Washington, DC 20008
• Tel.: 202-237-1054
• Fax: 202-237-6438
www.mzv.sk/washington
Úradné hodiny:
Pondelok - Piatok od 9.30 do 12.30

Velvyslanectvo USA
v Slovenskej Republike
P.O. Box 309 814 99 Bratislava
Slovak Republic www.usembassy.sk
• Tel.: +421-2-5443 3338
• Fax: +421-2-5443 0095
Úradné hodiny:
Pondelok - Piatok od 8.00 do 16.30

Odhlasovňa kreditných účtostí
Equifax 1-800-525-6585
Experian 1-888-397-3742
Trans Union 1-800-680-7299

Imigračné informácie
The New York Immigration Coalition
• Tel: 1-800-232-0212 - NY
• Tel: 1-800-598-7838 - USA
Division of Consumer Affairs NJ
• Tel: 201-504-6200
Bureau of Consumer Protection NY
• Tel: 212-416-8345

Odhlasovňa prepadnutí a krádeží
• Tel: 212-417-5160
Číslo je určené pre osoby, ktoré potrebujú
pomoc v prípade prepadnutia a krádeže.
Informácie o školách
• Tel: 212-737-7385

Pohotovostné služby
• Tel: 911- Policia, Požiarníci, Lekárska p
shotovosť

Odcudzenie Metro karty
1-212-METROCARD 212-636-7622

Odtiahli vám auto? Volajte
212-TOW-AWAY 212-869-2929

SLOVÁK AMERIKE

THE OLDEST SLOVAK NEWSPAPER IN THE U.S.A.
Founded December 21, 1889

An American newspaper in the Slovak language
- dedicated to the cultural and spiritual uplifting
of Americans of Slovak
origin through the American way of life

NOW PUBLISHED MONTHLY

P.O. BOX 2060
Linden, NJ 07036
Tel. 917-847-9298

Subscription/Predplatné

SLOVÁK AMERIKE

P.O. BOX 2060, Linden, NJ 07036, Tel. 917-847-9298

Predplatné na jeden rok raz do mesiaca: **USA \$45,**
Kanada \$55,
Európa \$130

K objednávke pripájam predplatné \$..... a na tlačový fond \$.....
spolu \$

Meno _____ Tel. _____

Adresa _____

Mesto _____ Štát _____ Zip _____

Spôsob platby: Šekom, Kreditnou kartou alebo Money Order

Vystrihni a pošli na adresu redakcie

Cenník reklamy a inzercie v novinách

Čelá strana 14" x 10": Cena jedného uverejnenia	Pri jednorázovej zmluve Farebne: \$500 Čierno-biele: \$500	Pri celoročnej zmluve Farebne: \$500 černo-biele: \$350
Polovica strany: Cena jedného uverejnenia	Pri jednorázovej zmluve Farebne: \$450 Čierno-biele: \$300	Pri celoročnej zmluve Farebne: \$250 černo-biele: \$175
Štvrt strany: Cena jedného uverejnenia	Pri jednorázovej zmluve Farebne: \$225 Čierno-biele: \$150	Pri celoročnej zmluve Farebne: \$150 černo-biele: \$80
Osmína strany: Cena jedného uverejnenia	Pri jednorázovej zmluve Farebne: \$110 Čierno-biele: \$70	Pri celoročnej zmluve Farebne: \$50 černo-biele: \$35

Riadková inzercia/občianska inzercia - \$10 za jedno uverejnenie.

Šport

Cíger uzavrel nomináciu na MS 2016

Do záverečnej nominácie slovenskej hokejovej reprezentácie na MS v Rusku sa nedostalo trio obrancov Lukáš Kozák, Oldrich Kotvan, Adam Jánošík a útočník Michal Hlinka. Tréner Zdeno Cíger si naopak ponechal v kádri tipsportligového zástupcu Tomáša Hrnku ako aj mladého obrancu Christiána Jaroša, ktorému vlni zostal v rukách Čierny Peter. Počká aj na brankára Petra Budaja, ktorý s tímom Ontario Reign naďalej bojuje v play off AHL. Reprezentačný kouč uzavrel nomináciu po sobotňajšom záverečnom prípravnom dueli, v ktorom jeho zverenci zdolali Dánsko 3:1. "Je to realita. Chlapcom, ktorí sa nedostali, som povedal, že mi je to ľúto. Je to nevďačná situácia, ale museli sme sa s tým vyrovať. Oddreli tu sedem týždňov, je smutné, že nás musia opustiť. Musíme sa cez to preniesť a oni to musia zvládnuť," uviedol Cíger. Do Petrohradu síce zoberie 25 hráčov, no podľa reglementu môže na súpiske pre základnú fázu zapísať maximálne 23, z toho troch brankárov a dvadsiatich korčuliarov. Zostávajúcich dvoch útočníkov by mohol dopísať v prípade postupu do štvrtfinále. Pred úvodným duelom na šampionáte proti Maďarsku však nezaplní súpiske do posledného miesta, keďže zo zámoria bude čakať na brankára Petra Budaja a mladíka Samuela Baroša tak nechá

na "čakačke". "Budaj postúpil v play off do ďalšieho kola. Máme však ešte týždeň, uvidíme, ako sa situácia vyvinie. Zatiaľ napíšeme na súpiske dvoch brankárov," ozrejmil generálny manažér Róbert Švehla. Reprezentačný kouč už dávnejšie avizoval, že do Ruska vezme so sebou štrnásť útočníkov. Po príchode Tomáša Jurča ich mal v kádri o jedného viac, a preto sa miesto neušlo Michalovi Hlinkovi z Dukly Trenčín, ktorý nenastúpil ani na záverečné dva duely proti Dánom. Rovnako nehrali ani Kozák, Kotvan a Jánošík, zostávajúce miesta v defenzíve zaplnili

Jaroš s Jurajom Mikušom. S kapitánskym céčkom na drese povedie Slovákov v Petrohrade obranca Andrej Sekera, asistovať mu budú Réway a Michal Sersen. Všetci traja si úlohy vyskúšali už v príprave. "Tu sa nič nezmení, myslím, že sme to výborne zložili. Kapitána máme jasného, je to líder tímu a robí všetko preto, aby sme sa zlepšili," konštatoval Švehla. Brankári: Július Hudáček (Örebro, Švéd.), Branislav Konrád (HC Olomouc, ČR), Samuel Baroš (HKM Zvolen). Obrancovia: Dominik Graňák (Rögle BK, Švéd.), Christián Jaroš (Lulea HF, Švéd.), Andrej Meszároš (Sibir Novosibirsk, KHL/Rus.), Michal Sersen, Ivan Švarný (obaja Slovan Bratislava, KHL), Andrej Sekera (Edmonton Oilers, NHL), Martin Marinčin (Toronto Maple Leafs, NHL), Juraj Mikuš (Sparta Praha, ČR). Útočníci: Marek Bartánus, Tomáš Hrnka (obaja HC Košice), Peter Cehlárik (Lulea HF, Švéd.), Marko Daňo (Winnipeg Jets, NHL), Vladimír Dravecký (HC Oceláři Třinec, ČR), Libor Hudáček (Örebro, Švéd.), Patrik Lušňák, Pavol Skalický, Andrej Šťastný, Marek Viedenský (všetci Slovan Bratislava, KHL), Tomáš Marcinko (HC Dynamo Pardubice, ČR), Martin Réway (HC Fribourg-Gottéron, Švajč.), Martin Bakoš (Bílí Tigři Liberec, ČR), Tomáš Jurčo (Detroit Red Wings, NHL).

Peter Sagan bude meniť dres a zmluvu

Slovenský cyklista Peter Sagan má síce zmluvu do konca roku 2017, ale jeho tím Tinkoff po sezóne zanikne. Koncom minulého roka majiteľ stajne Tinkoff Oleg Tiňkov oznámil, že ho nebaví dávať peniaze do cyklistiky, keď mu Medzinárodná cyklistická únia hádže polená pod nohy. Ruský miliardár tak po sezóne 2016 rozpustí tím. Okamžite sa tak začne boj o slovenského Tourminátora. Slovenský Tourminátor v marci priznal, že si bude musieť nájsť nový tím. "Čo to pre mňa znamená? Že si budem musieť hľadať nový tím. Ani ma to veľmi neprekvapilo. Keď to oznámil rok v predstihu, znamená to, že nám chce dobre a nespravil žiadnu zákernosť."

Máme šancu ukázať, čo v nás je, a nájsť si nový tím. To, že odchádza, mu nemôžeme zazlievať. "A podľa všetkého si Sagan dobre uvedomuje, ako cenná môže byť značka Sagan - podľa neoverených informácií má ísť až o šesť miliónov eur ročne. Doteraz mal približne polovicu. Ak by niekto prikývol, rodák zo Žiliny bude najdrahším cyklistom sveta. Záujem o Petra potvrdil v sobotu v Bratislave generálny manažér tímu Pro Tour Etixx – Quick-Step Patrick Lefevere. "S manažérom Petra Sagana Giovannim Lombardim sme v tejto záležitosti rokovali, o majstra sveta máme záujem, ale peniaze za prestup zatiaľ neboli spomínané," povedal.

Skalica nezvládla ďalší zápas o záchranu

Zápas sa začal netradične striedaním asistentky hlavného rozhodcu, krátko po jeho otvorení si Mária Súkeníková nešťastne privodila svalové zranenie a nahradil ju musel štvrtý rozhodca. V 17. minúte po faule Hlinku Myjavčania šikovne rozohrali priamy kop, na ktorý obrana domácich vôbec nezareagovala a Sládek otvoril gólový účet zápasu. Hral sa obojstranne bojovný futbal, ale finálna fáza mužstvom nevychádzala. U hostí pútala pozornosť krídelná aktivita agilného Daniela, ktorý dobrým pohybom robil vrásky na čele skalickej obrany. Za domácich hlavičkou mieril vedľa Jakubek, potom sa Piroška snažil neúspešne napodobniť myjavskú exekúciu gólového priameho kopu a o chvíľu pekne vyslal do šance Záhumenského. Ten však netrafil a podobne dopadol v dobrej pozícii Neoveský. Pred prestávkou sa ešte bombou z 20 metrov odprezentoval Hlinka, Hruškovu bránu ale tesne minul. Hneď v úvode druhého dejstva nadviazal na aktivitu z prvého

polčasu Daniel, drzo vnikol do šestnástky, ale jeho spätná prihrávka adresáta nenašla. Následne ten istý hráč pohrozil po chybnéj rozohrávke Dobrotku. Skaličania udreli v 55. minúte – Šebestovu tečovanú strelu Hruška neudržal a dobre postavený Jakubek už nemal problém skórovať. Tento moment zapôsobil na domácich ako povzbudivý elixír a dobrým pohybom si začali vytvárať šance. V 65. minúte zakončoval v šestnástke Šebesta, o minútu neskôr Hruška zachránil po strele Pirošku. V 71. minúte sa rútil sám na brankára Masaryk, zoči voči Hruškovi ale nepochodil. Skalica v týchto momentoch na ihrisku dominovala, Masaryk po strele Hlinku aj rozvlnil sieť, s čím ale nesúhlasil asistent hlavného rozhodcu, ktorý ukázal jeho postavenie mimo hry. Kalich horkosti si domáci MFK vypil do dna na konci zápasu - Piroška krásne našiel Ulricha, ten z voleja opečiatkoval žrd a v nadstavenom čase do otvorenej obrany vbehol Daniel, ktorý ponúkol gól do prázdnej brány Dugovi.

Skvelá Dominika Cibulková

Slovenská tenistka Dominika Cibulková sa v 1. kole dvojhry na prestížnom turnaji WTA v Madride postarala o prekvapenie. Po kvalitnom bojovnom výkone vyradila najvyššie nasadenú Poľku Agnieszku Radwańską 6:4, 6:7 (3), 6:3. Jej ďalšou súperkou bude Francúzka Caroline Garcia. Cibulková získala na antuke v španielskej metropole najcennejší skalp od vlaňajšieho návratu na dvorco po operácii achilovky. Radwańská je aktuálnou svetovou dvojkou. "Age" odplatila prehru z marcového

turnaja v kalifornskom Indian Wells a upravila vzájomnú bilanciu na 4:7. V prvom sete zverenka trénera Mateja Liptáka otočila z 2:3 na 4:3 a v koncovke slávila vďaka agresívnej hre úspech. V druhom dejstve išla Cibulková za stavu 5:3 podávať na víťazstvo v zápase. Radwańskej sa však podaril obrat na 6:5 a v tajbrejku mala navrch. Na začiatku rozhodujúceho dejstva viedla Poľka 2:0, Cibulková však rýchlo vyrovnala na 2:2, od stavu 3:3 získala tri gemy v rade a tešila sa z postupu do 2. kola.

Slováci v Euro Hockey Challenge na 8. mieste, víťazmi Fíni

Slovenskí hokejisti obsadili v tohtoročnom seriáli Euro Hockey Challenge konečné ôsme miesto. Víťazmi sa stali Fíni, ktorí v ôsmich dueloch získali 21 bodov za sedem výhier. Prehrali iba raz - s Čechmi, ktorí skončili na tretej priečke. Za pozornosť stojí druhé miesto Bielorusov, ktorí budú na MS v petrohradskej B-skupine súpermi Slovákov v boji o postup do štvrtfinále. Zverenci trénera Zdena Cígera vybojovali v záverečnej príprave na svetový šampionát dve víťazstvá v riadnom hracom čase, raz triumfovali v predĺžení, dvakrát prehrali po nájazdoch a trikrát v riadnom čase. V ôsmich súbojoch tak získali dokopy 10 bodov pri celkovom skóre 17:25.

Zápasový program otvorili Slováci neúspešnými pokusmi, keď najskôr v dvojzápase podľahli Fínom 2:3 a 1:6, následne doma Rusom 0:6 a 1:2 po nájazdoch. Po výbornom výkone si premiérový triumf 4:1 pripísali vo Francúzsku, no v nasledujúcom dueli naň nenadviazali a tomu istému súperovi podľahli 2:3 pp a sn. Prípravu zakončili dvomi víťazstvami nad Dánmi v pomeroch 4:3 pp a 3:1. Euro Hockey Challenge je súťažná príprava 12 európskych tímov pred MS. Rovnako ako vlani aj tento rok pozostávala zo štyroch kôl, pričom v každom sa súper stretli dvakrát. Uvažuje sa však o zmene jej formátu, v hre je aj premena EHCh na majstrovstvá Európy.

Obranca Washingtonu Orpik dostal dištanc na tri zápasy

Hokejista tímu NHL Washington Capitals Brooks Orpik si v play off nezahrá tri zápasy. Vedenie zámořskej profiligy ho potrestalo za nebezpečný úder do hlavy, ktorého terčom sa v druhom dueli semifinále Východnej konferencie stal Olli Määtä z Pittsburghu. Orpik v zápase dostal od rozhodcov iba dvojminútový trest, ale vedenie NHL jeho zákrok spätne posúdilo prísnejšie a udelilo mu dodatočný dištanc. Orpik tak vynechá v sérii zápasy číslo tri, štyri a päť. Määtä sa po zákroku na ľad nevrátil a jeho štart v nasledujúcom súboji je otázný. Po dvoch duelloch vo Washingtone je stav

vyrovnaný 1:1 na zápasy. Séria sa teraz presúva do Pittsburghu, duel číslo tri sa bude hrať v noci na utorok.

Toronto vyhralo lotériu a v drafte bude vyberať ako prvé

V júnovom drafte zámořskej hokejovej NHL si bude z prvého miesta vyberať Toronto Maple Leafs po tom, ako sa stalo víťazom lotérie v Toronte. Druhé miesto získal Winnipeg Jets a tretie Columbus Blue Jackets. Draft sa uskutoční 24. a 25. júna vo First Niagara Center v Buffale. Toronto obsadilo po základnej časti posledné miesto a preto malo najväčšiu, 20-percentnú šancu, že získa právo prvého výberu. Predpokladanou draftovou jednotkou by sa mal stať americký center Auston Matthews, ktorý figuruje na čele rebríčka Centrálného úradu skautov. V tejto sezóne pôsobil v najvyššej švajčiarskej súťaži v Zürichu Lions a v drese USA sa predstaví aj na majstrov-

stvách sveta v Rusku. "Je to fantastický hráč, ktorý si zaslúži byť na pozícii, v ktorej sa nachádza," povedal pre nhl.com prezident Maple Leafs Brendan Shanahan. Osemnásťročný Matthews sa stal najlepšou mladou hviezdou švajčiarskej NLA a v ankete o najužitečnejšieho hráča celej súťaže skončil druhý. V 36 zápasoch dal 24 gólov a zaznamenal 46 bodov. Ak si ho Maple Leafs vyberú, stane sa prvou americkou draftovou jednotkou od roku 2007, keď si Chicago vyhralo Patricka Kanea. Naposledy si Toronto v drafte vyberalo ako prvé v roku 1985 a siahli vtedy po útočníkovi Wendelovi Clarkovi. Do lotérie zaradili 14 tímov, ktoré sa nedostali do play off.

**Chcete sledovať a ovládať
televízne vysielanie z
pohodlia Vašej sedačky?**

Kábllovka

Your Connection To Home
onlineTV.com
www.onlineTV1.com

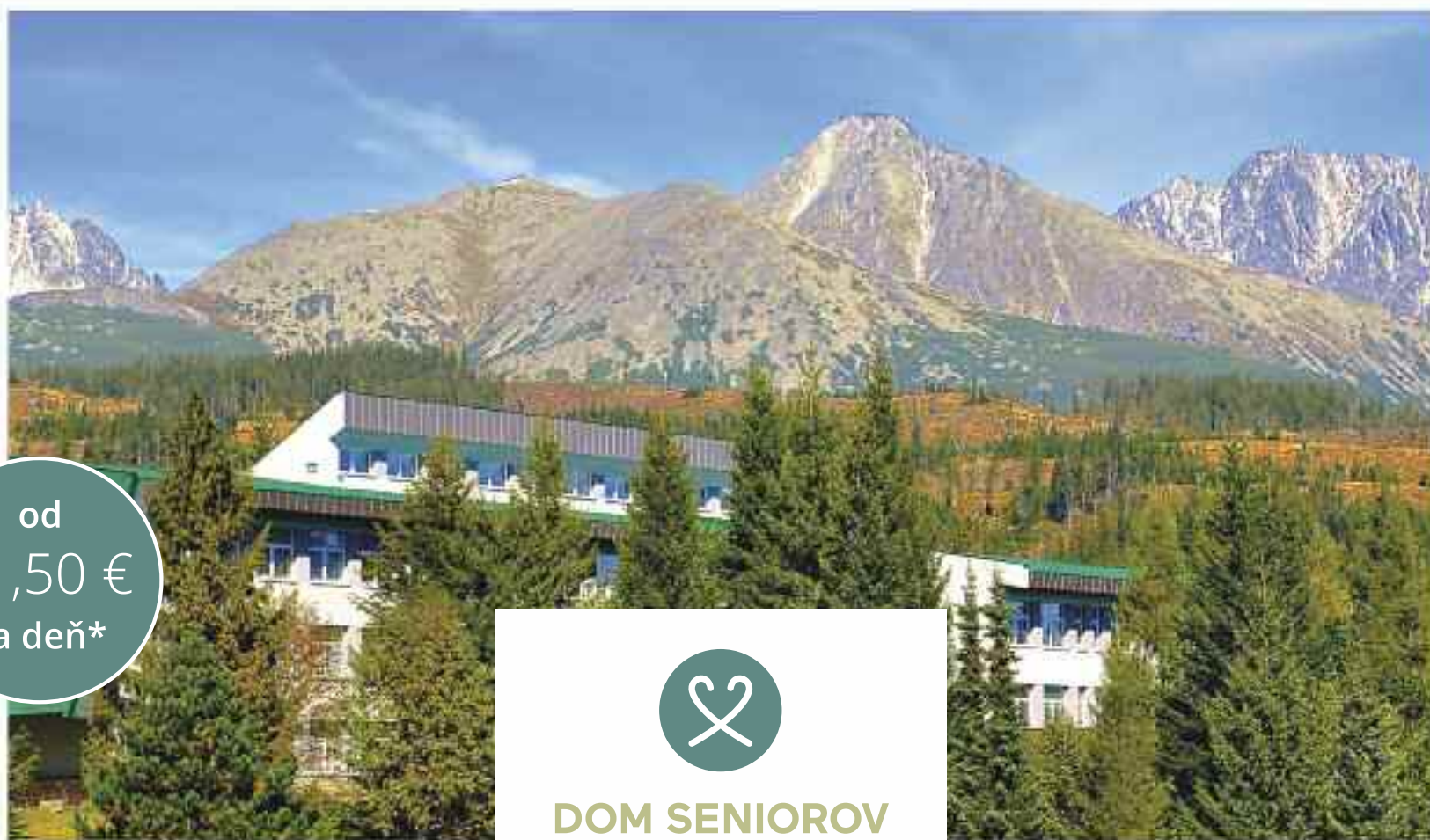
The future of IPTV

Česká a Slovenská televízia jednoducho a bez počítača !

www.kablovka.com

Radostná staroba pod Vysokými Tatrami

od
11,50 €
za deň*

DOM SENIOROV

★★★

TATRANSKÁ ŠTRBA

DOM SENIOROV Tatranská Štrba*** je novootvorené zariadenie sociálnych služieb hotelového typu v peknom prostredí pod Vysokými Tatrami, obklopené veľkým parkom s množstvom stromov a zelene. Nadštandardné zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby poskytuje komplexné služby v 1- a 2- lôžkových izbách pre dlhodobý i krátkodobý pobyt aktívnych seniorov, ako aj pre ľudí odkázaných na stálu opatrovateľskú pomoc.

☎ 0907 100 000 | info@domseniorov.sk | www.domseniorov.sk

DOM SENIOROV Tatranská Štrba*** Horská 28, 059 41 Tatranská Štrba

*Cena s DPH pri 4. stupni odkázanosti za 2-lôžkovú izbu so stravou a všetkými službami v zmysle zákona o sociálnych službách.